PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale 1 gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 81 (4855)

TRST, sreda 5. aprila 1961

Dolg razgovor poslanika ZDA v Tunisu z dvema ministroma alžirske vlade

Nadaljujejo se posvetovanja za določitev novega datuma za začetek pogajanj - Nova grozilna pisma ultrasov - Bombni atentat na borzno palačo v Parizu - Hasanova poslanica de Gaullu

PARIZ, 4. — Ameriški poslanik v Tunisu Walter Newbold Walmsley se je včeraj sestal z alžirskim ministrom za informacije Jazidom in z ministrom za komunikacije Busufom. Zjutraj pa je ameriškega poslanika sprejel tunizijski predsednik Burgiba.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je dan[e] v Washingtonu izjavil, da so ZDA prepričane o de[sni] želji Francije in predstavnikov alžirske vlade, da rešijo medsebojna nesporazuma, kar se tiče začetka pogajanj o Alžiriji. Dodal je, da je bila francoska vlada obveščena o včerajšnjem razgovoru ameriškega poslanika v Tunisu z dvema alžirskima ministroma, in je nadaljeval: «ZDA so prepričane, da je mogoče najti sredstva za premaganje ovir, ki se sedaj postavljajo pred začetku razgovorov, tako da bo o bistvu vprašanj, ki jih mora vsebovati rešitev alžirskega vprašanja, mogoče mirno razpravljati na konferenčni mizi.»

Na vprašanje, kaksna je bistvena včerajšnjega razgovora ameriškega poslanika v Tunisu, je predstavnik odgovoril: «Seveda so ZDA zadovoljene zaradi razgovori za mir v Alžiriji, kot ne bi začeli 7. aprila, niso dokončno. Prepričani pa smo, da obstaja na obeh straneh vedno dejanska želja, da se rešijo sedanje težave. Upamo, ki sta jih naši poslaniški v Parizu in Tunisu imeli zadnje dni, so okrepili to prepričanje.»

Na vprašanje, ali razgovor v Tunisu pomeni, da ZDA pričakujejo alžirsko vlado, je predstavnik odgovoril negativno.

Predstavnik je dalje sporočil, da je poslanik v Tunisu imel že periodične stike z [illegible] in Basufom med razgovori o diplomatskimi sprejemi v zadnji razgovor ni bil navzoč. «Poslanik Walmsley je samo izkoristil priložnost, ker se tiče začetka pogajanj v Evianu.» Ni bil odgovoritina vprašanja, da je res, da je državni tajnik dobil obvestilo, da bodo pogajanja začela 7. aprila kakor predvideno, in dodal, da bi se pogajanja morda le začela nekaj dni pozneje.

V krogih blizu francoske delegacije zatrjujejo, da bo francoska delegacija, ki jo bo vodil minister Joxe, prišla 7. v Evian, kakor določeno. Po današnjih tiskovnih poročilih je alžirska vlada sporočila švicarski vladi, da ne bo poslala svoje delegacije 7. aprila v Evian, vendar pa ni francoska vlada do danes popoldne dobila s švicarske strani nobenega zadevnega uradnega sporočila. Minister Joxe bo odpotoval v Evian po seji vlade, ki bo v četrtek, razen če v tem času ne pride do kakih sprememb. V francoskih vladnih krogih so mnenja, da se bodo morda v kratkem sporazumeli o novem datumu za začetek pogajanj, ker so sedaj v Švici v teku tajni razgovori med predstavnikom francoske vlade in predstavnikom alžirske vlade Bularufom. Zvedelo se je, da je načelnik oddelka pri švicarskem političnem departmaju dr. Bucher čakal Bularufa na letališču, ko se je ta pred dnevi vrnil v Zuerich, in da sta odpotovala neznano kam. Švicarsko zunanje ministrstvo javlja, da je Bucher dobil sporočilo od alžirske vlade za švicarsko vlado, v katerem alžirska vlada pojasnjuje svoje stališče, kar se tiče začetka pogajanj. Ni pa znano, ali je Bularuf prinesel tudi sporočilo za francosko vlado. Vsekakor se zdi, da njegova naloga ni bila končana z izročitvijo omenjenega sporočila.

Kakor piše «France Soir», je visoki funkcionar ministrstva za alžirske zadeve De Leusse, ki je vodil tajna pogajanja za začetek razgovorov, odpotoval sinoči v Švico.

V Evianu je bil danes svečan pogreb župana Blanca. Pogreba se je udeležilo nad petnajst tisoč ljudi. Delegacije so prišle iz številnih krajev in tudi iz nekaterih švicarskih obmejnih krajev. Pogreba se je udeležil tudi predstavnik francoske vlade.

Medtem pa francoski ultrasi ne odnehajo. Še dalje pošiljajo grozilna pisma raznim osebnostim. Včeraj je župan v Thonon-Les-Bainsu Georges Pienta dobil grozilno pismo, v katerem je rečeno: «Kmalu boste dobili, kar je dobil Blanc». Danes so številne osebnosti v Evianu dobile grozilna pisma. V pismih je med drugim rečeno: «Opozorilo vsem prebivalcem in vsem izletnikom. Če se ne bo zgodilo prej, se bo nedvomno zgodilo potem».

V Parizu pa je danes eksplodiral v prvem nadstropju borzne palače močan eksplozivni naboj, ki je povzročil ogromno škodo, dvanajst ljudi pa je bilo ranjenih, od katerih sta dva v smrtni nevarnosti. Eksplozija je nastala v prvem nadstropju velike palače. Vsa stekla na drugih poslopjih v bližini so popokala. Poškodovana je bila tudi vodna napeljava v borzni palači, tako da je voda poplavila nekatere prostore. K sreči so bili uradi v času eksplozije zaprti in v palači je bilo malo ljudi. Če bi eksplozija nastala četrt ure prej, bi povzročila katastrofo, ker je v veliki dvorani bila velika množica poslovnih ljudi.

Nocoj je nastala močna eksplozija v nekem baru v severnem pariškem predelu, kamor zahajajo povečini muslimani. Ranjene so bile štiri osebe.

Na letališču v Orlyju je prispel v popoldanskih urah posebni odposlanec maroškega kralja Hasana II., Ahmet Balafrej, ki je prinesel predsedniku republike de Gaulle poslanico kralja.

Balafrej je izjavil novinarjem, da je povsem razumljivo, da se je Hasan II. najprej obrnil na de Gaulla, ker je pač Maroko tesno povezan s Francijo. Treba pa bo odstraniti nekatere nesporazume ter postaviti maroško-francoske odnose na stvarno podlago.

Glede alžirskega vprašanja je Balafrej izjavil, da je možno, da bodo v okviru njegovega poslanstva razpravljali tudi o tem. «Razpravljali bomo — je pripomnil — o določenem številu vprašanj, ki se tičejo obeh držav».

Obrambni svet arabskih držav

KAIRO, 4. — Iz dobro obveščenih krogov poročajo, da so sklenili, da se 10. junija sestane v Kairu višji obrambni svet arabskih držav. Ta svet se že ni sestal več let in je bil ustanovljen na podlagi kolektivne varnostne pogodbe, ki jo je sklenilo osem arabskih držav leta 1950. Sestavljen je iz zunanjih ministrov in vojnih ministrov držav podpisnic, kakor tudi načelnikov glavnih štabov. Sklep o sklicanju so baje sprejeli na zasedanju Arabske lige meseca januarja v Bagdadu. Svet bo baje tudi pripravil načrt, da se napravi konec izraelskim spletkam, da bi usmerili vode reke Jordana drugam.

WASHINGTON, 4. — Predsednik Kennedy bo — kot se je zvedelo iz obveščenih krogov — sprejel nizozemskega zunanjega ministra Lunsa, ki bo 10. t.m. obiskal Washington.

Že peti dan so delavci Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Roka zaprti v podjetjih. Tudi včeraj je delegacija delavcev manifestirala po ulicah, pridružili pa so se ji številni družinski člani ter prebivalstvo, ki je tudi na tak način izrazilo svojo solidarnost — Sindikalni organizaciji sta za danes proglasili solidarnostno splošno stavko, ki bo od 15 do 16.30

Danes začetek posvetovanj o Laosu med Mac Millanom in predsednikom ZDA

Lord Home in Dean Rusk sta že včeraj imela pripravljalne razgovore
Nadaljujejo se stiki med angleškimi in sovjetskimi predstavniki

LONDON, 4. — Tudi danes so se nadaljevali razni stiki za rešitev laoške krize. Glasnik britanskega zunanjega ministrstva je danes izjavil, da se Velika Britanija ne namerava udeležiti konference o Laosu, dokler se bodo nadaljevale sovražnosti. Nanašajoč se na včerajšnjo izjavo zunanjega ministra Homeja, je glasnik dodal: «Potrebno je, da pride do dejanske ustavitve sovražnosti, preden se lahko začne konferenca».

Glasnik je tudi poudaril, da bi morala mednarodna nadzorstvena komisija ugotoviti, ali so se spopadi prekinili. Po drugi strani pa ni hotel komentirati vesti nekega ameriškega lista, češ da je sovjetska vlada privolila na to, da se ustavijo spopadi, preden se začne mednarodna konferenca. Nadalje je potrdil, da bo prišlo do novih stikov med britanskim veleposlanikom v Moskvi Frankom Robertsom in sovjetskimi predstavniki v zvezi z novimi pojasnili o stališču Sovjetske zveze, vendar pa ne bodo izmenjali novih not glede Laosa. Veleposlanik Roberts je dal nova pojasnila o angleškem ravnanju v zvezi s postopnim uresničevanjem «mirovnega načrta» v Laosu.

Nič niso povedali, kako je pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecov reagiral na britanske predloge, toda kljub temu so omenili, da je bil razgovor med njim in veleposlanikom «zadovoljiv in spodbuden». Glasnik britanskega zunanjega ministrstva pa ni hotel komentirati izjave, ki jo je dal v Djakarti kitajski zunanji minister maršal Čen Ji, da bo kitajska vlada poslala v Laos svoje čete, če bo SEATO interveniral v tej državi.

Agencija Tass pa sporoča, da je princ Sufanuvong, voditelj laoške stranke Lao Haksat izjavil, da je pripravljen udeležiti se razgovorov za ustavitev sovražnosti. Dodal je, da Britanci, ki zahtevajo kot pogoj za sklicanje konference ustavitev sovražnosti, ne pojasnjujejo, kako naj bi do tega prišlo, medtem ko vsebujejo sovjetski predlogi jasne in dokončne ukrepe za rešitev krize.

V ameriških diplomatskih krogih pričakujejo, da bo Sovjetska zveza privolila v ustavitev bojev v teku 48 ur. Isti krogi pravijo, da je SZ formalno izjavila, da se strinja z angleškim predlogom o postopnih fazah za rešitev laoške krize, ter da je Kuznjecov sporočil britanskemu veleposlaniku, da se strinja s predlogom, da se ustavijo boji v Laosu, preden se sestane mednarodna konferenca. Vendar menijo, da še niso razpravljali o tem, da je treba prenehati tudi s pošiljanjem orožja v Laos, preden se sestane omenjena konferenca.

«Pravda» pa je objavila danes članek, v katerem pravi, da so se začeli oblaki nad Jugovzhodno Azijo redčiti ter da prevladuje težnja po zagotovitvi neodvisnosti in nevtralnosti Laosa s pogajanji. Mednarodno javno mnenje pričakuje sedaj odgovor zahodnih velesil na miroljubne sovjetske predloge. Upati je, da bo prevladala v zahodnih državah zdrava pamet.

Davi sta imela angleški zunanji minister lord Home in ameriški zunanjim minister Dean Rusk prvi razgovor. Jutri pa se bo sestal predsednik britanske vlade Mac Millan s predsednikom ZDA Kennedyjem. Jutri in pojutrišnjem se bo razgovarjal tudi z drugimi ameriškimi državniki. O teh razgovorih bodo izdali uradno poročilo v soboto. Poleg Laosa se bodo tikali tudi angloameriških odnosov na raznih področjih.

V Washingtonu menijo, da sta se Rusk in Home sporazumela glede Laosa o naslednjih točkah:

Sovražnosti se morajo dejansko nehati «na kraju», preden se prične «konferenca 14». Nadzorstvena komisija se mora sestati hkrati s prenehanjem bojev. Patet Lao bo moral biti zastopan v novi laoški vladi, ki ji bo lahko predsedoval kralj Savang Vathana, medtem ko bo princ Suvana Fuma podpredsednik.

Mac Millan je prispel v Washington nocoj. Jutrišnji dan bo skoraj ves posvečen razgovorom s Kennedyjem. Mac Millana so sprejeli državni tajnik Dean Rusk, angleški zunanji minister lord Home in ameriški poslanik v Londonu ter britanski poslanik v Washingtonu.

Ob prihodu je Mac Millan izrekel zadovoljstvo, da je prišel v Washington in dodal, da bodo v ameriški prestolnici obravnavali številna vprašanja, ker obstajajo številne težave. Izrekel je prepričanje, da bo mogoče vse težave premagati.

Obiski japonskega zunanjega ministra

TOKIO, 4. — V vladnih krogih izjavljajo, da bo japonski zunanji minister Zentaro Kosaka obiskal Francijo, Zahodno Nemčijo in Italijo poleti po povratku iz Washingtona, kamor bo spremljal predsednika vlade Haeto Ikeda. Ta bo obiskal ZDA 19. junija in se bo zadržal tam okrog 10 dni. Zunanji minister Kosaka je danes izjavil novinarjem, da upa, da bo julija obiskal tudi Veliko Britanijo.

V dobro obveščenih japonskih krogih pravijo, da bo skušal zunanji minister na svojem obisku v Evropi zvedeti za stališče raznih državnikov glede vprašanja sprejema LR Kitajske v OZN in glede razorožitve.

Stroški za obrambo Eichmanna

BONN, 4. — Koelnsko sodišče je zavrnilo zahtevo Eichmannovega zagovornika dr. Servatiusa, da bi zvezna republika plačala stroške obrambe na bližnji razpravi v Izraelu proti nacističnemu krvoloku. V razsodbi, ki jo je podpisal predsednik sodišča dr. Steegmann, je rečeno med drugim, da še ni jasno, če je Eichmann nemški ali avstrijski državljan. Poleg tega je še važnejše, da je Eichmann zbežal iz Nemčije ter se skrival pod lažnim imenom v Argentini.

Odločilno pa je dejstvo, da je izraelska vlada sklenila, da bo plačala Eichmannovega zagovornika. Niti mednarodni niti zvezni zakoni ne obvezujejo zvezne vlade, da bi te stroške plačala. Sodišče je obsodilo dr. Servatiusa na plačilo sodnijskih stroškov.

Računajo, da bodo stroški za Eichmannovo obrambo znašali okoli 120.000 zahodnonemških mark. Dr. Servatius je že prejel od izraelske vlade 20.000 dolarjev, ali 80.000 mark. Dr. Servatius pa je izjavil, da nima namena, da bi kril stroške za obrambo iz svojega žepa.

LONDON, 4. — Danes je umrl na svojem domu v starosti 66 let britanski admiral Cyril Douglas Pennant, ki je pripravil načrte za zavezniško izkrcanje v Franciji in na Siciliji. Za časa angloameriškega napada na Sicilijo je bil admiral načelnik glavnega štaba zavezniških sil na Vzhodnem Sredozemlju.

BOMBE JE ODREDIL SABOTAŽO PROTI VARNOSTNIM SILAM OZN

Nahujskana množica je včeraj vdrla na letališče v Elisabethvillu

ELISABETHVILLE, 4. — Katanško je včeraj mobiliziral prebivalstvo zaradi incidenta, ki se je ponoči pripetil med švedskimi vojaki in katanškimi žandarji. Okrog 25 Combejevih vojakov, ki jih je vodil belgijski častnik in ki so bili oboroženi z avtomatičnim orožjem, je prišlo na letališče, ki je pod nadzorstvom OZN. Blokirali so pristajališče z dvanajstimi oklepnimi avtomobili. Tedaj so Combejevi vojaki obkolili Combejevo vojake in jih aretirali. Nato so jih izpustili. Takoj so se začeli razgovori med predstavniki OZN in Combeja in je katanški radio sporočil, da so se sporazumeli o nadzorstvu na letališču.

Danes je Combe govoril na zborovanju ter sporočil podrobnosti o sklenjenem sporazumu. Množica je nato vdrla na letališče, kjer je potrgala zastavo OZN in telegrafsko žico ter razbila več oken. Švedska policija pa je braranila švedske vojake na letališču.

Combe je sporočil tudi, da je med trgovcem prepovedano stikati odnose s predstavniki Združenih narodov. Vozila OZN se smejo krožiti po Katangi s posebnim dovoljenjem, ki so pod [illegible] OZN, se ne bo dovajala voda in električna energija. Sprejeli bodo ukrepe proti morebitnemu sabotažo OZN. Organizirali bodo množična prosvetna zborovanja, mobilizirali bodo mladinska gibanja itd.

V Leopoldvillu je predstavnik OZN izjavil, da letala redno pristajajo na letališču v Elisabethvillu, tamkajšnji predstavnik OZN pa je v stiku s Combejem v zvezi splošnim položajem v Katangi, posebno pa v Severni Katangi. Predstavnik je tudi povedal, da so v nedeljo Combejevi vojaki aretirali 5 kanadskih vojakov in slabo ravnali z njimi. Drugi dan so jih izpustili.

Konferenca, ki so jo bili sklicali v Kamini za 5. aprila razni samozvani kongoški voditelji, pa je bila odložena na nedoločen čas zaradi sedanjega vojaškega položaja v Severni Katangi.

Iz Stanleyvilla se je danes vrnil v Leopoldville predsednik pokrajinske vlade v Leopoldvillu Kamitatu. Izjavil je, da so bili njegovi razgovori z Gizengo zelo plodni, in da bo jutri poročal Kasavubuju in Ileu, zatem pa bo imel tiskovno konferenco.

V glavni skupščini OZN se nadaljuje razprava o Kongu. Cejlonski delegat je sporočil, da se pridružuje resoluciji, ki bo v kratkem predložena, in s katero se bo zahteval popoln umik belgijskega vojaškega in političnega osebja ter prenehanje pošiljanja orožja raznim kongoškim skupinam. Dodal je, da se v resolucijah konference v Tananarivi čuti roka belgijskih kolonialistov. Kolumbijski delegat pa je dejal, da se ne bodo smele «podcenjevati» omenjene resolucije, češ da so začetek kongoške sprave.

Gvinejski delegat je zahteval, naj se Belgiji sporoči ultimat, da v treh tednih umakne vse osebje iz Konga. Zahteval je takojšnje sklicanje parlamenta.

Na popoldanski seji je malajski delegat predlagal, naj se v Kongu samem ustanovi posvetovalni odbor, kakršen obstaja sedaj v OZN.

Nocoj se je okoli petnajst predstavnikov afriških in azijskih držav sestalo na tajni seji, da pripravijo resolucijo, v kateri bodo dali Belgiji en teden časa, da umakne svoje vojake in osebje iz Konga.

Mandat za sestavo belgijske vlade

BRUSELJ, 4 — Belgijski kralj Bauduin bo določil v četrtek, komu bo poveril nalogo za sestavo nove belgijske vlade. Tako je izjavil nocoj minister Pierre Harmel, ki se je posvetoval z raznimi političnimi, industrijskimi in sindikalnimi krogi, da bi ugotovil, ali je kaka možnost za vladno koalicijo.

Sinočnje volitve deželnega predsednika Sicilije

Izvoljeni poslanec Mario Martinez je takoj po izvolitvi odstopil

Od 90 deželnih poslancev je prejel 42 glasov, od katerih 11 PSI in 21 KPI, medtem ko je demokristjan Di Napoli prejel samo 40 glasov; neveljavnih glasovnic je bilo 7 - Za župana Palerma je bil ponovno izvoljen demokristjan Lima - Gronchi odpotuje v četrtek v Peru brez Segnija, ki je zbolel

(Od našega dopisnika)

RIM, 4. — Šele danes se je prvič po 27. marcu sestala sicilska deželna skupščina, da bi izvolila predsednika dežele in osem članov deželne vlade ter štiri namestnike. Prisotnih je bilo 90 deželnih poslancev. Povedati je treba, da 27. marca dvakratno glasovanje ni dalo nobenega rezultata, ker se glasovanja niso udeležili demokristjanski, liberalni, krščanskosocialni in socialdemokratski poslanci. Ostale skupine pa so glasovale vsaka za svojega zastopnika. V smislu sicilskega statuta pa je bilo današnje glasovanje veljavno ne glede na število glasovalcev.

Za prvo glasovanje je bila potrebna absolutna večina, toda po prvem glasovanju je prejel demokristjan Di Napoli 33 glasov, socialist Martinez pa 32 glasov, demokristjan Stagno D'Alcontres 11 glasov, neodvisni Caltabiano 3 glasove, demokristjan Grimaldi 3 glasove, po en glas pa so prejeli še po en liberalec in dva demokristjana. Adsolutna večina je znašala 46, zaradi tega je prišlo do balotaže med Di Napolijem in Martinezom. Prvi je prejel vseh 33 demokristjanskih glasov, Martinez pa 21 komunističnih in 11 socialističnih glasov.

Okrog 8.30 ure je balotažno glasovanje med obema kandidatoma dalo naslednje rezultate: navzočih 90, demokristjan Di Napoli 41, socialist Martinez 41, neveljavnih glasovnic 7. Ker je Martinez starejši, se je mislilo, da bo potrjen tudi za predsednika, toda po mnenju večine se zadevna določba statuta ne more tolmačiti v tem smislu.

Zato je prišlo do drugega balotažnega glasovanja, ki je dalo naslednji izid: socialist Martinez 42 glasov in demokristjan Di Napoli 40 glasov, neveljavnih glasovnic 7. Tako je bil torej Martinez izvoljen za deželnega predsednika.

Po izvolitvi je zahteval osem dni, da se odloči, ali bo novo funkcijo sprejel. Predsednik je zaradi tega odložil sejo do torka 11. t.m. ob 18. uri z dnevnim redom: volitve članov deželne vlade in njihovih namestnikov. Martinez je v svoji izjavi, poudaril, da se mora posvetovati s svojo skupino deželnih poslancev. Toda ob 21. uri se je po posvetovanju že odločil, da odstopi. Svoj sklep je sporočil takoj socialistični deželni poslanec Corallo novinarjem nato pa še uradno predsedništvu deželne skupščine. Mario Martinez je po pokliku odvetnik, za deželnega poslanca je bil izvoljen že štirikrat, hkrati je tudi občinski svetnik v Acireale, a od leta 1957 pokrajinski tajnik PSI za Catanio.

V obrazložitvi svoje ostavke poudarja izvoljeni predsednik Martinez, da ne more sprejeti funkcije zaradi «heterogenosti glasov», ki jih je prejel pri drugem balotažnem glasovanju, ker ta heterogenost «ne nudi političnih perspektiv za rešitev zapletenega stanja, v katerem se nahaja naša avtonomija». Socialistični deželni voditelj Corallo pa je izjavil, da odstop Martineza dokazuje doslednost in resnost socialistov, ki nočejo nobene pustolovščine, temveč «iščejo samo take rešitve, ki so sposobne zadovoljiti pričakovanja sicilskega prebivalstva.» Poudaril je, da izkušnje sinočnjega glasovanja lahko služijo deželni skupščini, da «se postavi z nogami na trdna tla, tako da bo mogoče dati deželi tako vlado, ki bo izraz široke večine, ki bo sposobna načeti in rešiti velika in nujna vprašanja otoka.» To izjavo je Corallo podal po sestanku skupine socialističnih poslancev, katere se je udeležil tudi Martinez.

V Rimu pa je namestnik tajnika KD, Salizzoni, izjavil, da vse kaže, da so za Martineza, poleg komunistov in socialistov glasovali še poslanci MSI, in še kak drugi poslanec. Salizzoni je dejal, da gre za «frontistično operacijo», zaradi česar predstavlja odstop Martineza «logično posledico».

Fašistični deželni voditelj MSI pa je izjavil, da so deželni poslanci MSI glasovali tako, da bi «preprečili otvoritev na levo» in da ga «preseneča izid volitev.» Po njegovem mnenju gre za «spopad med konvergencami in sovpadanjem».

Predstavnik krščanskih socialcev pa je dejal, da krščanska demokracija ni dosledna, da je njena politika brez logike in dokazuje tudi ob tej priložnosti metode «samoranljivosti».

Po mnenju monarhista Covellija gre za «velike demokristjanske manevre in za manevre ostalih konvergentnih strank». «Tako se je zgodilo, da je vzdržani glas edinega socialdemokratskega deželnega poslanca omogočil izvolitev socialista za deželnega predsednika, k čemur so prispevali tudi Milazzovi krščanski socialci, medtem ko so monarhisti lojalno glasovali za demokristjanskega kandidata na poziv deželnega tajnika KD.» Sicilski monarhisti ponovno ponujajo svoje sodelovanje za izvolitev desničarske deželne vlade.

Pred začetkom današnje seje so se sestali zastopniki KD, PSDI, krščanskih socialcev in liberalcev, da bi se sporazumeli o formuli bodoče deželne vlade, njenem programu in glede imena bodočega deželnega predsednika. Sledila je seja demokristjanske skupine, nakar je bil ponovno sestanek zastopnikov vseh štirih strank. Očitno je, da so se dogovorili, da bodo glasovali za Di Napolija kot predsednika.

Danes so bile tudi volitve župana in občinskega odbora v Palermu. Za župana je bil ponovno izvoljen z 32 glasovi od 57 demokristjan dr. Salvo Lima, ki je pred časom podal ostavko. Nato je občinski svet izvolil še 8 odbornikov in 4 namestnike. Odbor je sestavljen iz demokristjanov, krščanskih socialcev in socialdemokratov.

Parlament se še vedno ne sestaja: naslednja seja senata je sklicana za torek 11. t.m., ko se bo razpravljalo o posebnih zakonskih ukrepih za Rim. V poslanski zbornici se bodo sestale posamezne komisije, med katerimi je najvažnejša komisija za zunanjo politiko in za obrambo, ki se bosta sestali 19. in 20. t.m.

Iz Neaplja poročajo, da je monarhistični voditelj Lauro sporočil predsedniku poslanske zbornice Leoneju, da odstopa kot poslanec, ker je sklenil, da bo prevzel funkcijo neapeljskega župana.

Vedno bolj aktualno je potovanje predsednika republike Gronchija v Južno Ameriko, in sicer v Peru, Argentino in Urugvaj. Iz Rima bo odpotoval v sredo zvečer, spremljal pa ga bo minister za zunanjo trgovino Martinelli, Carlo Russo, državni podtajnik za zunanje zadeve in nekateri visoki funkcionarji predsedstva republike in ministrstev za zunanje zadeve in za zunanjo trgovino. Zunanji minister Segni se Gronchiju ne bo pridružil, ker je zbolel (influenca) v Sassariju, kje je moral po nalogu zdravnika v posteljo.

A. P.

4804 kmetijske zadruge v Jugoslaviji

BEOGRAD, 4. — V Jugoslaviji je danes 4804 kmetijskih zadrug, v katerih sodeluje nad 212.000 članov zadružnih svetov. Poleg tega imajo zadruge 12.850 raznih obratov, v katerih je zaposlenih nad 110 tisoč delavcev in nameščencev. Nekatere zadruge so veliki kombinati z letno proizvodnjo več milijard dinarjev. To je bilo ugotovljeno na današnjem posvetovanju v centralnem svetu Zveze sindikatov Jugoslavije o nekaterih aktualnih vprašanjih v kmetijstvu.

Na posvetovanju je bilo izraženo mišljenje, da je tudi v kmetijstvu potrebno naprej razvijati samoupravljanje, posebno v tistih zadrugah, ki imajo delovne kolektive, in uvesti samoupravljanje v vsaki gospodarski enoti, podobno kot v industrijskih podjetjih.

Tito obišče Tunizijo

BEOGRAD, 4. — Danes je bilo uradno sporočeno, da bo na vabilo predsednika Tunizije Burgibe predsednik republike Jugoslavije maršal Tito s soprogo uradno obiskal Tunizijo od 9. do 14. aprila.

Maršal Tito se je danes vrnil iz Iframa v Rabat, kjer je nocoj priredil sprejem v čast kralju Hasanu. Na sprejemu so bili tudi člani maroške vlade in druge visoke osebnosti. Popoldne je Tito obiskal planinsko jezero Muali, kjer je guverner pokrajine Fes priredil v čast jugoslovanskih gostov v cedrovem gozdu kosilo, katerega sta se udeležila tudi kralj Hasan in princ Mulaj Abdulah. Ob tej priložnosti je berberska konjenica pokazala Titu razne spretnosti v jahanju in v uporabi orožja, zatem pa so skupine mladink prikazale pesmi in plese iz Atlasa. Plesu sta se pridružila tudi predsednik Tito in njegova soproga.

Arhitekti FLRJ za kulturne spomenike v Egiptu

BEOGRAD, 4. — V kratkem bo odpotovala v Kairo skupina jugoslovanskih arhitektov, ki bodo pomagali pri reševanju kulturnih spomenikov, ki bodo z izgradnjo asuanskega jeza potopljeni, oziroma preneseni v druge kraje. Med jugoslovanskimi strokovnjaki bo tudi skupina strokovnjakov za zidno slikarstvo, ki bo reševala zidne freske v sudanskih cerkvah.

OARIGRAD, 4. — Policija je po nalogu «Visokega sveta za preiskavo dejavnosti bivših turških voditeljev» aretirala bivšega carigrajskega guvernerja Mumtaza Tarhana. Tarhan je obtožen, da je leta 1958 zlorabil svojo oblast.

Nesprejemljive zahteve Confindustrie

Danes opolnoči se začne 48-urna stavka uslužbencev PTT - Zdravniki ponovno potrjujejo sklep o stavki, ki bo 8. t. m.

Državna federacija uslužbencev krajevnih ustanov in bolnišnic CGIL je sporočila, da bodo 18. aprila stavkali vsi uslužbenci civilnih bolnišnic. Osebje je bilo prisiljeno začeti stavko zaradi naslednjih zahtev, ki jih odgovorni činitelji niso upoštevali: zvišanje 14. plače za najmanj 5.000 lir ter skrčenje delovnega urnika od 48 na 42 za delavce in od 42 na 36 ur za uradnike.

Jutri o polnoči pa bodo začeli stavkati za 48 ur poštni in brzojavni uslužbenci. Potujoče osebje bo začelo stavkati že ob 20. uri, a stavko bo zaključilo v petek ob 20. uri. Stavkovno gibanje bo zajelo približno 113.000 uslužbencev. Izvzeti so samo uslužbenci nekaterih sektorjev, ki so važni za splošno varnost plovbe in zračnega prometa.

Z druge strani sporočajo, da je odložena stavka uslužbencev pri opernih gledališčih, ker je podtajnik pri ministrstvu za delo sklical za pojutrišnjem ob 10. uri sestanek obeh strank.

Minister za zdravstvo sen. Giardina je včeraj sprejel predstavnike državne zdravniške zbornice, ki so mu povedali, da se zdravniki ne morejo odreči stavkovnemu gibanju, ki je bilo določeno za 8. aprila. Izjavili pa so podtajniku, da so bili sprejeti vsi ukrepi, da se zagotovi zdravniško pomoč v vseh nujnih primerih.

Splošna konfederacija industrijcev je 23. marca poslala sindikalnim organizacijam pismo, v katerem pojasnjuje svoje stališče do nekaterih zelo važnih vprašanj s področja delovnih odnosov. Ker so nekateri časopisi objavili izvlečke iz tega pisma, je Confindustria objavila včeraj pismo v celoti.

Osrednja organizacija italijanskih industrijcev najprej poudarja, da mora ostati v veljavi sistem kolektivnih pogodb, ki ga po njenem mnenju rušijo spori, ki so zadnje čase nastali na področju elektromehanične, kovinarske in tekstilne industrije. Confindustria meni nadalje, da je koristneje, če se načelna vprašanja, ki se tičejo odnosov med delavci in delodajalci, obravnavajo ločeno od konkretnih razgovorov, ki zadevajo konkretne spore.

Pismo nato razčlenja razna konkretna vprašanja, ki se danes postavljajo glede odnosov med delodajalci in delavci:

1. *Veljavnost kolektivnih delovnih pogodb.* — Po mnenju delodajalcev podpis kolektivne pogodbe obvezuje obe stranki in ne dovoljuje delavcem, da bi zahtevali določene mezdne in druge pogoje za časa njenega trajanja. To načelo delodajalcev je diametralno nasprotno s stališčem delavcev, ki imajo kolektivno delovno pogodbo za minimum, ki so ga delodajalci dolžni nuditi.

2. *Višina mezd.* — Delodajalci menijo, da se ne more spreminjati splošna kupna vrednost mezd v okviru daljšega časovnega razdobja s sindikalnimi pogajanji. Menijo tudi, da povečana proizvodnost dela ne daje delavcem pravice, da bi zahtevali povečanje plač. Čeprav mislijo delodajalci pri tem na povečanje proizvodnosti dela samo pri nekaterih industrijskih sektorjih, je očitno, da si hočejo prav oni zagotoviti razliko v denarnih prejemkih, ki nastaja prav zaradi tega povečanja. Delavcem pa te pravice ne priznavajo.

3. *Delitev dohodka med kapitalom in delom.* — Ta delitev mora biti po mnenju delodajalcev vezana samo na ekonomske zakone ter se ne more spreminjati s pogajanji. V tej zvezi zahtevajo industrijci, da se prizna kapitalu možnost, da se svobodno razvija.

3. *Delovni urnik.* — Industrijci menijo, da se ne more priznati delavcem pravica, da zahtevajo skrčenje delovnega urnika ob nezmanjšanih skupnih prejemkih, čeprav v teoriji priznavajo, da gospodarski razvoj sili k temu krčenju. V sedanjih pogojih pa je po njihovem mnenju možno razpravljanje samo o povišanju prejemkov, ne pa o krčenju delovnega urnika.

4. *Normativni pogoji in mezdni dodatki.* — Delodajalci so mnenja, da se delavci ne smejo boriti za čim temeljitejše izboljšanje svojega položaja, temveč v okviru sodelovanja s kapitalom. V tej zvezi zahtevajo, da se odločno nastopi proti takim sindikalnim težnjam,

Vreme včeraj: najvišja temperatura 17, najnižja 12.6, ob 19. uri 13.8, zračni tlak 1016.5, narašča, veter 7 km severozahodnik, vlage 85 odst., nebo 1/10 oblačno, morje mirno, temperatura morja 12.6 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, SREDA, 5. aprila Vinko
Sonce vzide ob 5.38 in zatone ob 18.37. Dolžina dneva 12.59. Luna vzide ob 23.15 in zatone ob 8.17
Jutri, ČETRTEK, 6. aprila Ivo

Popoldne od 15 do 16.30

Danes enotna splošna stavka v podporo delavcem arzenala

Nadaljnji izrazi solidarnosti prebivalstva - Delegacija Slovenske kulturno-gospodarske zveze je obiskala delavce

Obe sindikalni organizaciji sta včeraj sklenili, da proglasita enotno splošno stavko od 15. do 16.30. Za Acegat in ACNA pa velja stavka od 15 do 16.

V skupnem proglasu obe sindikalni organizaciji poudarjata, da sta proglasili enotno stavko zaradi solidarnosti z delavci Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Roka in da se protestira proti absurdni trmoglavosti Fincantieri v zvezi s proizvodno nagrado.

Med splošno stavko ni predvideno nobeno javno zborovanje, vendar se lahko pričakuje, da bo prišlo do manifestacij po mestu, saj bodo po vsej verjetnosti tako predstavniki delavcev arzenala kot delavci ostalih industrijskih podjetjih šli v skupinah po mestu.

Sindikalni položaj glede spora je še vedno nejasen in se je samo izvedelo, da so se v Rimu sestali predstavniki Intersinda in Fincantieri na ministrstvu za delo, medtem ko je bil minister Sullo odsoten. Ponovljeno je bilo vabilo na pogajanja, ki naj bi bila v četrtek, vendar pod pogojem, da postane pred tem položaj v ladjedlenici normalen in da se delavci vrnejo na delo.

Večja skupina delavcev iz arzenala je včeraj ponovno manifestirala po mestu. Skupno se je zbralo nekaj stotin oseb, saj so se tem delavcem pridružili številni družinski člani ter prijatelji. Povorka je obšla okoli 16. ure nabrežje, mimo prefekture, nato krenila po Borznem trgu po Ul. Carducci, Goldoni, in nato preko Sv. Jakopa nazaj v podjetje.

Tudi včeraj se je nadaljeval spontan izraz solidarnosti tržaškega prebivalstva in je bilo pri velikih vratih v obeh podjetjih stalno vse živo sorodnikov, družinskih članov, znancev in prijateljev.

Delavce Tržaškega arzenala so včeraj obiskali predstavniki Slovenske kulturno-gospodarske zveze dr. Dekleva, Kozmina in prof. Rauber, ki so delavcem izrazili svojo solidarnost ter izročili prispevek 50 tisoč lir za nadaljevanje pravične borbe. Delavce je obiskala tudi delegacija žena Neodvisne socialistične zveze, ki jim je izročila svoje pozdrave in razna živila (sladkor, olje, mast, riž, vino, kavo, moko, cigarete itd.), ki so jih žene nabrale.

Zgoniški župan je naslovil na ministrstvo za delo v Rimu in na generalnega vladnega komisarja dve brzojavki s sledečim besedilom:

«Zaradi hude krize v Tržaškem arzenalu prosim za vašo takojšnjo odločno intervencijo».

—«»—

V ladjedelnici Sv. Roka so prinesle žene kosilo svojim že toliko dni tamkaj zaprtim možem

Tudi včeraj so delavci Tržaškega arzenala manifestirali po tržaških ulicah

Stavka v ladjedelnici Sv. Justa

Včeraj so stavkali delavci ladjedelnice Giuliano Sv. Just, ker je zapadel rok, ko bi moralo podjetje plačati zavarovalni ustanovi INPS zaostale prispevke za pokojnine. Tega podjetje ni izvršilo in številni upokojeni delavci ne prejemajo pokojnine v redu. Danes dopoldne se bodo delavci ponovno zbrali na skupščini in je verjetno, da se bo ostra borba nadaljevala.

SLOVENSKO GOSPODARSKO ZDRUŽENJE je na pobudo svojih članov že nabralo precejšnjo količino živil, ki jih bo izročilo danes ob 11. uri delavcem v arzenalu.

Tajništvo združenja poziva še tiste člane, ki so izrazili željo, da bi pokazali svojo solidarnost stavkajočim delavcem, naj danes v dopoldanskih urah dostavijo združenju svoj prispevek v živilih ali denarju, ali pa naj sporočijo na telefonsko štev. 37-808, da jih bo član združenja obiskal.

S sinočnje seje devinsko-nabrežinskega občinskega sveta

Solidarnostna akcija občinskih svetovalcev z delavci arzenala in miljske ladjedelnice

Svetovalci so nabrali 20.000 lir, ki jih bodo danes izročili delavcem
Nove razlastitve med Križem in Nabrežino - Uvod v novi proračun

Na sinočnji redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je podžupan Albin Skrk, ki je vodil sejo v imenu odsotnega župana Dušana Furlana, najprej obvestil svetovalce, da je občinski odbor poslal vladnemu generalnemu komisarju dr. Palamari ter ministru za delo Sullu brzojavki, v katerih ju prosi, da posredujeta za ugodno rešitev spora v Tržaškem arzenalu in ladjedelnici Sv. Roka. Občinski svet je z delavci izrazil svojo solidarnost, ki se je konkretizirala tudi v tem, da so vsi občinski svetovalci sodelovali v nabiralni akciji, ki je dala 20.000 lir. To vsoto bo delavcem v Tržaškem arzenalu izročila danes popoldne ob 16. uri delegacija devinsko-nabrežinskega občinskega sveta.

Po odgovorih na nekatera vprašanja s prejšnjih sej je svetovalec dr. Floridan vprašal, če občinski odbor ve in kaj misli storiti v zvezi z novimi razlastitvami, ki so predvidena na področju — kot se zdi — med Križem in Nabrežino. Na razlaščenih zemljiščih bo namreč ustanova UNRRA-CASA zgradila 120 stanovanj. Odgovor na to vprašanje bo dan na prihodnji seji.

Med ostalimi vprašanji in predlogi naj omenimo še predlog, da naj občina intervenira v zvezi s premestitvijo občinskega katastra iz Tržiča v Trst ter poziv podžupana A. Skrka, da naj prebivalstvo sodeluje pri popisu, ki se nanaša na kmetijstvo.

Nato je odbornik za finance Marković na kratko obrazložil temeljne postavke in značilnosti letošnjega občinskega proračuna, o katerem bodo svetovalci razpravljali na prihodnji seji občinskega sveta. Iz tega uvodnega poročila — h kateremu pa se bomo še povrnili — predvsem izhaja, da se proračun za leto 1961 ne razlikuje bistveno od proračuna iz prejšnjega leta, pri čemer so izvzete le nekatere nove postavke v izrednem delu, ki dajejo novemu proračunu drugačno obliko. Vsekakor pa je občinska uprava skrbela, da je skrčila izdatke in povečala dohodke, seveda v okviru možnosti.

Toda kot že rečeno, se bomo k temu vprašanju še povrnili pred naslednjo sejo občinskega sveta, ki bo v torek, 11. aprila ob 18. uri.

—«»—

Poslanec Santarelli proučuje vprašanje deželne avtonomije

Predvčerajšnjim zjutraj je prispel v Trst komunistični poslanec Santarelli, ki zastopa komunistično skupino v ožjem parlamentarnem odboru, ki mu je bila svoj čas poverjena naloga, da preuči osnutke posebnega statuta za avtonomno deželo Furlanija-Julijska krajina.

Poslanec Santarelli je prispel v Trst z namenom, da bi si ustvaril jasno sliko glede položaja in odnosa raznih skupin in ustanov do vprašanja deželne avtonomije. Včeraj ga je v tej zvezi sprejel župan Franzil, ki se je z njim dolgo razgovarjal. Santarellija je spremljal odv. Pogassi. V spremstvu pokrajinskega svetovalca Collija pa je komunistični poslanec obiskal pokrajinskega predsednika dr. Deliseja in odbornika dr. Savono. Tudi na tem sestanku so obravnavali vprašanje deželne avtonomije. Razgovori, ki jih je Santarelli imel na občini in na pokrajinski upravi so dokazali, da obstajajo stvarne možnosti, da se premostijo razne težave in predsodki, ki so bili postavljeni pri nadaljevanju del ožjega parlamentarnega odbora.

Predvčerajšnjim zvečer je Santarelli odpotoval v Gorico, kjer so ga sprejeli na pokrajinski upravi. Včeraj pa se je razgovarjal z videmskim županom in predsednikom videmske pokrajinske uprave.

—«»—

Neroden padec priletne ženske

Ko je včeraj zjutraj vstala s postelje 80-letna Josipina Nadlišek vd. Pečar iz Ul. Baiardi 106, se ji je spodrsnilo in je nerodno padla. Pri tem si je ženska zlomila desno nogo. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek in pravijo, da bo okrevala v dveh mesecih, če ne bodo nastopile komplikacije.

Slovensko gledališče v Trstu

GOSTOVANJE SLOV. NARODNEGA GLEDALIŠČA — OPERE iz Maribora

v torek 11. aprila ob 21. uri in v sredo 12. aprila ob 21. uri v Avditoriju

ROLF LIEBERMANN

Šola za žene

Komična opera v treh dejanjih Po Molièrovi komediji libreto napisal HEINRICH STROBEL

Prevedel: SMILJAN SAMEC
Dirigent: JAKOV CIPCI
Režiser: CIRIL DEBEVEC k.g.
Osebe: Poquelin - Karlo Kamušič; Arnolphe - Miro Gregorin; Agnes - Mileva Pertotova; Horace - Bogomir Lukeš; Georgette - Ada Thumova; Oronte - Aleksander Kovač

GLEDALIŠČA

VERDI
Jutri ob 21. uri bo za abonma A za vse rede prva od štirih predstav ansambla London's Festival Ballets, ki je lani z velikim uspehom nastopil v Verdiju.

KINO

Nazionale 13.00 17.00 21.00 «Hud» Film nagrajen z 11 gradami Oscar.
Fenice 16.00 «Janoshima», eastmancolor, Glen Ford.
Excelsior 16.00 «Neurantrop», Marilyn Monroe.
Filodrammatico 16.00 «Prvi človek», technicolor.
Grattacielo 16.00 «Jaz ljubim ljubiš», technicolor. Prepovedano mladini.
Arcobaleno 16.00 «Ameriška noč», eastmancolor. Prepovedano mladini.
Supercinema 15.30 Drugi film filma «Can Cana.
Alabarda 16.00 «Psycosissimo», Ugo Tognazzi, Raimondo Vianello.
Aurora 16.30 «Pugni pupe e pipite».
Cristallo 16.00 «Venera v pasti», tecnnicolor, Elizabeth Taylor.
Garibaldi 16.00 «Monte Carlo», technicolor, Vittorio De Sica.
Capitol 16.00 «Neapeljski slikar», technicolor.
Impero 16.00 «Crimen».
Italia 16.00 «Poučevanje mladine». Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Heraklejevo maščevanje», technicolor, Mark Forest.
Moderno 16.00 «Začelo se je v poljubom», technicolor, Glenn Ford, Eva Gabor.
Astra 16.00 «Gazebos.
Astoria 16.00 «I cavalieri», technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «La ciociara», Sophia Loren. Prepovedano mladini.
Marconi 16.00 «Zločin po scenariju», Vince Edwards. Poučevalni film.
Ideale 16.00 «Babilonski lepotec», technicolor.
Savona 16.00 «Dinosaurus», technicolor, W. Ramsey, K. Hunter.
Odeon 16.00 «Zaklad Montesta», technicolor.

MALI OGLASI

OBISCITE VELETRGOVINO PRALICE - Trst, Ulica Carducci 7. Kupili boste: bunde, dežne plašče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najrazličnejših vrst po res konkurenčnih cenah.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes z začetkom ob 19.30 uri film

Hiroschima, mon amour

Umetniški film Globe nagrajen na festivalu v Canesu.

Prepovedano mladini pod 16. letom.

IZLETI

Slovensko planinsko društvo Trst priredi v nedeljo 30. aprila enodnevni izlet skozi Postojno mimo Cerkniškega jezera, Crnomlja in Novega mesta v Otočec. Povratek po avtocesti Zagreb—Ljubljana s postankom v Ljubljani.

Obvestila in vpisovanje v Ul. Geppa 9-II v dnevnih urah.

***

Prosvetno društvo «Andrej Čok» z Opčin priredi v nedeljo 23. IV. 1961 enodnevni izlet v bolnico «Franja». Vpisovanje v pekarni Drašček-Čok.

Seja tržaškega občinskega sveta

Svetovalci so odobrili sklep o prevzemu openskega tramvaja

Solidarnost z delavci Tržaškega arzenala in Sv. Roka - Nova avtobusna proga na grad

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta je župan v začetku sporočil, da je posredoval za rešitev spora v Tržaškem arzenalu ter poslal v ta namen brzojavke Tupiniju, Sullu, Boju, podtajniku Delle Faveju, Petrilliju in tajniku KD Moru.

Svetovalec KPI Burlo je postavil v zvezi z borbo v Tržaškem arzenalu županu daljše vprašanje, v katerem je najprej omenil solidarnost vsega prebivalstva z delavci ter poudaril nesmiselno nepopustljivost ravnateljstva arzenala, Intersinda in Fincantieri, ki hočejo dati delavcem samo 15.000 lir proizvodne nagrade namesto 17.000 lir, kot so se sporazumeli glede delavcev CRDA. Gre za razliko 2000 lir, kar bi pomenilo samo 4 milijone lir več izdatkov za podjetje na leto. To kaže, da hočejo s svojim trmastim ravnanjem samo ponižati delavstvo. Svetovalec je zato vprašal župana, ali misli ponovno intervenirati na pristojnih mestih za rešitev spora in odrediti, da se tudi konkretno pokaže solidarnost občine z delavci.

Dr. Jože Dekleva je predložil v zvezi s tem pismeno izjavo, v kateri se je v imenu Neodvisne socialistične zveze in Slovenske kulturno-gospodarske zveze pridružil izrazom solidarnosti. Poudaril je, da je upravičenost sindikalnih zahtev delavcev Tržaškega arzenala in ladjedelnice Sv. Roka dokazana z žrtvami delavcev in njihovih družin v posebnih razmerah zlasti sedaj ob praznikih. Pri tem je omenil splošno simpatijo, s katero spremlja vse prebivalstvo to borbo in solidarnost, ki jo je pokazalo v raznih oblikah. Končno je izrazil željo, da bi župan ob podpori občinskega sveta ponovno interveniral, da se čimprej reši spor z ugoditvijo utemeljenim in pravičnim zahtevam delavcev, ki so v borbi.

Dr. Jože Dekleva je nadalje vložil pismeno vprašanje, v katerem pravi, da bi Kontovelci in Prosečani radi vedeli, ali je bila odobrena vsota, ki je bila vključena v gospodarski načrt za gradnjo javnega kopališča; če pa je bilo finansiranje zagotovljeno, bi radi vedeli, kdaj se bodo pričela dela.

Svetovalec Burlo pa je predložil tudi resolucijo, ki omenja stavko uslužbencev financ in jim izraža solidarnost občine, hkrati pa poziva pristojne oblasti, naj sprejmejo potrebne ukrepe za hitro rešitev spora. Župan je odgovoril, da se bo posvetoval z odborniki, preden odloči, da postavi resolucijo na dnevni red.

V upravnem delu seje je bil najbolj važen sklep, s katerim bo občina 28. oktobra prevzela openski tramvaj, ker zapade tistega dne koncesija družbe malih železnic. Sklep so odobrili soglasno.

Odbornik inž. Visintin je orisal zgodovino nastanka tega tramvaja. Leta 1900 se je zbrala skupina bogatih meščanov ter ustanovila družbo za zgraditev tramvaja. Dunajska vlada je dala dovoljenje in se odrekla vsem pravicam po zapadlosti koncesije v korist tržaške občine. Tramvajsko progo so otvorili 10. septembra 1902.

Sedaj vozi na progi 7 tramvajev, ki prevozijo povprečno 250.000 km na leto. Približno enako število kilometrov prevozijo tudi štirje avtobusi, katerih proga pa je še enkrat toliko dolga kot tramvajska. Skupno prepeljejo avtobusi in tramvaji okrog 3 milijone potnikov na leto, od česar ima podjetje okrog 150 milijonov lir inkasa na leto.

V razpravi so se svetovalci predvsem zanimali za to, da bi bilo sedanjemu osebju zagotovljeno nadaljevanje službe. Glede tega je inž. Visintin dejal, da je to samo po sebi umevno. Po tem sklepu pa še ni določeno, kako bo občina poskrbela za nadaljevanje prevozne službe, čeprav kaže, da jo bo prevzelo podjetje Acegat.

Občinski svetovalci so odobrili tudi sklep, po katerem se uvede med gradom sv. Justa in Trgom Libertà (pred glavno postajo) nova avtobusna proga št. 24. Proga bo potekala med drugim po Ulici sv. Justa, Ul. sv. Mihaela, Trgu Unità, ulicah Roma, Ghega in Cellini ter v nekoliko spremenjeni smeri obratno. Proga bo dolga 2780 m in bosta vozila na njej dva avtobusa. Prvi odhod bo ob 6. uri zjutraj.

Občinski svet pa je z 21 glasovi proti 19 zavrnil sklep, po katerem naj bi dovolili družbi SFRIA, da sezida na kraju, kjer je sedaj kino «Massimo», veliko poslopje, ki bi preseglo za kakih 12 m višino, katero dovoljuje regulacijski načrt. Slo je za pobudo družb UPIM in Rinascente, ki nameravata ustanoviti v Trstu veleblagovnico in sta si za ta načrt izbrali Trg Stare mitnice. Iz števila glasov se vidi, da je glasoval proti temu tudi kak svetovalec tako imenovane večine. Če bi se načrt omenjene družbe uresničil, bi povzročil veliko škodo malim trgovcem na področju Stare mitnice.

V razpravi o zakonskem načrtu za obnovitev konvencij PIN je spregovoril socialdemokrat prof. Dulci, ki je ta načrt ostro kritiziral, zlasti ker si prilašča skoraj vso pravico odločanja minister trgovske mornarice. Nadalje je poudaril, da se ne sme znižati prispevek za kritje primanjkljaja raznih prog, kot predlaga načrt. Število prog štirih plovnih družb PIN se je že tako močno razredčilo v primerjavi s pred vojno. Družbe so skrbele za 84 prog z 241 ladjami, sedaj pa imajo samo 35 prog in 72 ladij. Pred vojno je bilo 40 odst. vseh ladij last družb PIN, leta 1963 pa naj bi jim ostalo samo še 13 odst. vseh ladij. Zato bi morali vsi enotno nastopiti proti temu poskusu krčenja dejavnosti družb PIN in bi se moral tudi iz Trsta dvigniti enoten glas.

Iz sodnih dvoran

Trinajstič se je izmazal

Obtožen je bil, da je ponaredil stavni listek Totocalcia in ogoljufal neko osebo

Giacobbe Fattucci, star 52 let iz Miramarskega drevoreda, je že star znanec sodnijskih dvoran. Za seboj ima kar 12 kazenskih prestopkov, in sicer za najrazličnejše prekrške, kot so ponarejevanje menic, nezakonito prilaščanje tuje lastnine, goljufija, tatvine itd. Pred leti je prišel tudi v stečaj, a pred 20 leti ga je rimsko kazensko sodišče proglasilo za družbi nevarno osebo.

Včeraj se je znašel spet pred kazenskim sodiščem, a to pot zaradi ponarejanja rezultatov pri športnih stavah «Totocalcio» ter zaradi goljufije. Javni tožilec je zahteval naj sodniki obsodijo Fattuccija zaradi ponarejanja na 1 leto in 4 mesece zapora ter na 9 mesecev zapora in 9.000 lir globe zaradi goljufije. Obtoženec pa je imel srečo. Posrečilo se mu je prepričati sodnike, da ni dovolj dokazov za njegovo krivdo ter so ga tudi oprostili z ustrezno oprostilno razsodbo.

Obtožnica je trdila, da je Fattucci ponaredil stavni listek Totocalcia št. 97-Ve 37149 ob priliki 37. stave zato, da bi lažno prikazal, da je zadel trinajstico. V resnici pa je zadel samo 9 točk. Nadalje so ga dolžili, da je osleparil Giuseppa Vizzinija, lastnika kina «Supercinema». Prepričal ga je namreč, da je odkupil od njega «zmagoviti» stavni listek za 130.000 lir. Če bi bil Fattucci res zadel trinajstico, bi bil prejel 150.000 lir.

Vse se je začelo v noči med 18. in 19. aprilom lani, ko je Fattucci izpolnil stavni listek. Tudi včeraj je obtoženec trdil, da je prišel v lokal, kjer je navadno oddajal stavne listke, zelo pozno. Lastnik ga je menda celo priganjal naj pohiti. Prav v tem priganjanju je po Fattuccijevem mnenju tičal vzrok za pomoto pri prepisovanju.

Naj bo tako ali drugače, dejstvo je, da je Fattucci naslednjega dne ugotovil, da je «zadel» stavo. Takoj je poiskal Vizzinija ter mu prodal listek. Ko pa se je slednji obrnil na pristojno mesto, da bi mu izplačali dobitek, so mu odgovorili, da omenjemu stavnemu listku ne pripada niti ena lira. Vizzini se je obrnil tudi na deželni urad Totocalcia v Padovi, toda tudi od tam je prišel enak odgovor. Vizziniju ni preostalo nič drugega kot prijaviti Fattuccija policijskim oblastem, ki so ga aretirale na ukaz sodnijske oblasti 18. februarja letos. Zaradi ugodne razsodbe so Fattuccija včeraj izpustili na svobodo.

Fattuccijevih nesreč pa s tem včeraj še ni bilo konec. Pri nekem drugem procesu ni bila prisotna neka zelo važna obremenilna priča, zaradi česar so razpravo odložili. Tudi na tem zadnjem procesu ima Fattucci glavno in edino vlogo.

Fattuccija dolžijo, da si je prisvojil v aprilu 1959 raznih volnenih izdelkov v znesku 39.000 lir, ki so bili last goriške tvrdke Giacomo Rosenbaum. Nadalje si je prisvojil tudi razne vzorce v vrednosti 50.425 lir, ki so pripadali tvrdki Albert iz Carpija in katero je Fattucci zastopal na Tržaškem in Goriškem. Z druge strani pa so obtožili Fattuccija goljufije, ker je bil naročil in prejel na račun neke izmišljene tvrdke volnene izdelke v vrednosti 238.722 lir. Prav namišljeni lastnik te tvrdke, neki Vincenzo Piscopo pa je v umobolnici že od oktobra 1959. leta. Zaradi njegove odsotnosti so sodniki proces odložili.

Predsednik Boschini, tožilec Ballarini, zapisnikar Urbani, obramba Girometta.

Pevski zbor «J. Gallus» bo imel 15. aprila 1961 prvi koncert v Avditoriju.

Včeraj na tržaški univerzi

Začetek 18. kongresa italijanskih geografov

V okviru kongresa je občina priredila razstavo o urbanističnem razvoju Trsta

Včeraj se je začel v glavni dvorani tržaške univerze 18. kongres italijanskih geografov. Slavnostni otvoritvi kongresa so prisostvovali podprefekt Capon, general Vismara, predsednik pokrajine dr. Delise, ravnatelj urada za javno vzgojo prof. Udina, šolski skrbnik dr. Pugliarello, rektor tržaške univerze prof. Oligone, župan dr. Franzil, ter predstavniki raznih ustanov in zavodov. Najprej je spregovoril prof. Barbieri, ki je pozdravil kongresiste in prečital pozdravno brzojavko ministra za javno vzgojo. Nato je spregovoril prof. Origone, ki je pozdravil navzoče in primerjal geografijo z družbo, ki sta tesno povezani v razvoju človeške družbe. Kongresiste je pozdravil tudi tržaški župan, ki je omenil zanimivosti naših krajev, zlasti kraške pojave. Zahvalil se je organizatorjem, ker so zbrali naše mesto za sedež kongresa. Pri tem je poudaril, da v Italiji ni samo vprašanje geografsko-ekonomske neuravnovešenosti med Severom in Jugom, ampak obstaja tudi neuravnovešenost v ekonomskem razvoju med vzhodnim in zahodnim delom Severne Italije. Poudaril je, da ekonomski problemi Trsta izhajajo iz njegovega geografsko-političnega položaja. Zaradi tega je izrazil upanje, da bodo pomenile diskusije na tem kongresu lep doprinos k proučitvi zapletenega in težkega položaja, v katerem se nahaja naše mesto.

Najstarejši italijanski geograf prof. Almagia je na kratko orisal zgodovino kongresov italijanskih geografov, ki so se začeli leta 1892 v Genovi. Od tedaj so se kongresi vrstili redno vsaka tri leta v raznih italijanskih mestih. V Trstu je letos prvič tak kongres. Nato je imel prvo poročilo prof. Roletto, ki je govoril o temi «Geografske osnove ekonomskih problemov Severnega Jadrana».

V okviru kongresa geografov so priredili tudi razstavo urbanističnega razvoja Trsta, ki je razdeljena v dve sekciji in prikazuje razvoj našega mesta iz rimske dobe do leta 1951. Razne risbe in topografske karte prikazujejo urbanistični razvoj našega mesta ter značilnosti ozemlja, naseljevanje, sedanjo gradbeno dejavnost, decentralizacijo prebivalstva itd. V drugi sekciji pa so razne topografske karte Trsta in predmestja v raznih dobah, dokumenti o razvoju mesta ter risbe, ki predstavljajo predele mesta v raznih dobah.

Razstava je zelo zanimiva in bo prav gotovo privlekla, razen geografov, tudi številno občinstvo.

Nezgodi na delu

Delavec padel v posodo razredčene vroče kisline

Na delu pri podjetju Gaslini se je včeraj ponesrečil 25-letni Mario Grassi s Skoljeta št. 26. Nerodno je padel v posodo, v kateri je bila razredčena vroča kislina, ki je delavcu povzročila opekline II. stopnje po desni nogi. Grassija so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na dermatološki oddelek. Zdraviti se bo moral tri tedne.

V Tovarni strojev pa se je ponesrečil na delu včeraj popoldne 31-letni Mario Zganc iz Ul. Vigneti 115. Zaposlen je bil pri žerjavu, ki ga je popravljal, pa si je poškodoval desno nogo, zaradi česar so ga sprejeli na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti 40 dni.

—«»—

Šele po dveh dneh se je zatekla v bolnišnico

Že v nedeljo se je ponesrečila 24-letna Livia Bandi por. Korošec iz Doline št. 169, pa je šele včeraj zaprosila za sprejem v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek. Verjetno se ji je zdelo, da ne bo hudega, toda bolečine so bile vedno hujše. V nedeljo se je peljala z vespo, ki jo je vozil njen mož, pa je padla z vozila in si verjetno nalomila levo nogo, zaradi česar se bo morala zdraviti od 10 do 30 dni.

—«»—

Z vespo v avto

Iz Žavelj se je včeraj popoldne peljala na zadnjem sedežu vespe, ki jo je vozil njen mož, 34-letna Cvetka Kocjančič por. Šau iz Izole. Namenjena sta bila v Trst, pa sta imela smolo, ker sta trčila ob avto, ki je nenadoma privozil na cesto s stranske poti. Ženska se je pobila in ranila ter si odrgnila kožo po desni nogi. Sprejeli so jo na ortopedski oddelek in se bo morala zdraviti dober teden.

—«»—

Sreča v nesreči ženske ki jo je obrsnil vlak

Včeraj zjutraj je 41-letna Maria Pucer por. Pribac, ki stanuje v Grljanu št. 277, hitela ob železniški progi, da bi pravočasno prišla na železniško postajo v Grljan in se odpeljala z vlakom v Trst. Tedaj pa je privozil vlak z Opčin in jo obrsnil. Ženska je padla na kamenje in se pobila ter ranila po desni nogi in čelu ter je zgubila spomin. Imela je srečo, da ni padla pod vlak. Z rešilnim avtom so jo odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na II. kirurški oddelek. Zdraviti se bo morala dva tedna.

Smrtne posledice zastrupitve s plinom

Sinoči so pripeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice truplo 63-letne Antonije Bensi por. Berti iz Drevoreda 20. septembra, ki se je zastrupila s plinom. Ko jo je prišla obiskat neka njena znanka, se je zdelo zelo sumljivo, ker je iz stanovanja uhajal plin. Odprla je vrata in zagledala na tleh v kuhinji že mrtvo žensko. Nihče še ne ve, zakaj si je na tak način vzela življenje.

LJUDSKA PROSVETA

Odbor Slovenske prosvetne zveze v Trstu bo imel sejo v petek 7. aprila t.l. ob 18. uri na sedežu v Ul. Geppa 9.

RAZNA OBVESTILA

Slovenski fotoklub v Trstu — sporoča svojim članom, da je danes redni sestanek ob 20.30 v Ul. Geppa 9. Na sporedu: tečaj o temi «Iskalo in telemeter».

Potrti naznanjamo žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je v starosti 75 let za vedno zapustila naša draga soproga in teta

Tončka Valenčič
roj. Perhavec-Čotnikova

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek dne 6. t. m. ob 16. uri na domače pokopališče.

Žalujoči soprog PAVEL, družine VALENČIČ, SKRINJAR, KOCJAN, MAHORČIČ, KOCIJANČIČ in ostalo sorodstvo

Ležeče pri Divači, 5.4.1961.

Včeraj zjutraj ob zori je po mučni bolezni za vedno zatisnil oči

Nini Jagodic

Bridko obvestilo sporočajo žalujoči **žena Dragica, sin Ninči in snaha Slavica, brata Rudi in Oskar, teta Stefanija in ostali sorodniki.**

Pogreb bo danes ob 15.30 iz kapele glavne bolnišnice.

Trst - London, 5. aprila 1961.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 2., 3. in 4. aprila se je rodilo v Trstu 15 otrok, umrlo pa je 25 oseb.

RODILI SO SE: Elisabetta Santelli, Nives Bortoli, Angela Magni, Cinzia Magni, Daniela Bisca, Tiziana Santoro, Antonella Cavalli, Fabio Eramo, Anna Trani, Maurizio Chivella, Elena Terzoni, Fabio Lakat-Badini, Patrizia Tortorelli, Igor Zaccaria, Fabrizio Sangermano.

UMRLI SO: 84-letna Emma Mayer de Hendenfeld vd. Moretti, 77-letni Rodolfo Micheli, 79-letna Antonia Znidarcich vd. Pangos, 68-letna Erminia Nicolan vd. Stefani, 87-letna Antonia Bodo, 86-letna Katerina Bradač vd. Srebernik, 52-letna Angela Belletti, 66-letna Maria Bisatz por. Corapi, 81-letna Maria Pellis vd. Rovere, 49-letna Maria Cottica por. Peruzzi, 69-letna Leonida Tarsi, 67-letni Valentino Zorzenon, 83-letni Giacomo Dudine, 80-letna Orlanda Skerl por. Corlizza, 72-letni Gaetano Marrone, 55-letna Maria Pirjevec vd. Mantovani, 71-letni Vittorio Miani, 58-letni Diodato Zuglia, 62-letni Giovanni Iagodic, 69-letna Maria Consiglio por. Grimaldi, 72-letna Ida Mugnol vd. Rossi, 85-letni Giuseppe Pilar 83-letna Luigia Leva, 91-letna Eugenia Tomei, 78-letna Lucia Coronica vd. Delise.

—«»—

NOČNA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; G. Papo, Kjadin; Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1.

Kino na Opčinah
predvaja danes 5. in jutri 6. t. m. barvni film
Liana, bela sužnja
(Liana la schiava bianca)

OD VČERAJ DO DANES

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so navedene nižje cene, v drugem pa višje, v 3. prevladujoče cene)

pomaranče	85	100	125
limone	100	125	150
jabolka I.	41	47	50
jabolka II.	118	120	125
hruške I.	50	60	70
pesa	15	20	25
artičoke	36	40	50
brokoli	36	40	50
cvetača	90	120	150
cikorija	47	50	60
čebula	38	40	50
koromač	200	250	300
razna solata	30	35	40
prva solata	110	200	300
krompir	200	250	300
grah	40	50	60
zeleni radič I	141	170	200
zeleni radič II	85	100	120
zelena	30	35	40
špinača	200	250	300

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

Valute

	Tržaška borza		
dolar	625	625	625
švicarski frank	144,—	144,—	144,—
funt sterling	1750,—	1750,—	1750,—
francoski frank	127,—	127,—	127,—
marka	154,—	154,—	154,—
šiling	24,—	24,—	24,—
dinar	2,—	2,—	2,—
marengo	6500,—	6500,—	6500,—
zlato	700,—	700,—	700,—

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559
PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82
UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št 37-338
NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375
OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Majhna skupnost, ki se upira asimilaciji

Hrvatski otok na Madžarskem

Okoli 20 tisoč naj bi bilo gradiščanskih Hrvatov, ki žive na madžarski strani meje

O gradiščanskih Hrvatih smo že pisali, vendar smo se vsakokrat omejili le na tisti del te narodne skupnosti, ki živi v okviru avstrijske države, nismo pa prikazali tistih gradiščanskih Hrvatov, ki spadajo v isto narodno skupnost, le da jih je razmejitev med Avstrijo in Madžarsko leta 1921 odcepila od skupnosti in dodelila Madžarski. Danes bomo zato spregovorili o tistem delu gradiščanskih Hrvatov, ki žive na Madžarskem. Preden pa spregovorimo o njih, moramo dodati nekaj splošnih zemljepisnih in zgodovinskih podatkov. Najprej bomo odgovorili na vprašanje, od kod ti Hrvati v sedanjem avstrijskem Burgenlandu in na oni strani meje, na Madžarskem?

Začenši z letom 1520, ko so se navali Turkov vedno bolj množili in postajali vedno hujši, ter ogrožali mnoge predele severozapadne Hrvatske, so se mnogi Hrvati iz Like, s Primorja, od Kolpe, iz Vojvodine in od drugod preselili v vzhodni predele sedanje Avstrije in v skrajne zahodne obronke sedanje Madžarske. K temu so te hrvaške kmete silili tudi njih zemljiški lastniki, ki so imeli svoja posestva tako na Hrvaškem, kot tudi v Burgenlandu, torej na Gradiščanskem, ali pa — in teh je bilo največ — v zadnjih predelih zahodne Madžarske, pač v tistem delu sedanje Madžarske, kjer se še vedno razprostira področje, ki ga naseljujejo kolonije gradiščanskih Hrvatov. Pri tem ne smemo misliti, da je šlo za neko natrno naseljevanje, ki naj bi ustvarilo kompaktno naseljeno ozemlje, pač pa za beg pred Turki z vsemi ustreznimi posledicami. Kljub temu pa so te tedanji hrvatski begunci našli na dokaj strnjenem, ali vsaj zemljepisno omejenem področju, ki gre od Novograd gričev severno od Jugoslovansko - avstrijsko - madžarske trometje pa vse gor do Donave jugovzhodno od Dunaja. Področje je torej obsežno, da so gradiščanski Hrvati naseljeni raztreseno, torej ni in Madžari. Ce točnih podatkov ni, vendarle velja omenje, da se je v 16. stoletju preselilo sem gor okoli 100.000 Hrvatov.

Večina gradiščanskih Hrvatov živi v Avstriji, avstrijski uradni podatki jih priznavajo 30.000, dobršen del pa jih živi v okviru Madžarske in o teh bomo spregovorili kaj več.

Področje gradiščanskih Hrvatov se deli v Dolnje, Srednje in Severno Gradišče. Na področju Dolnjega Gradišča živijo Hrvati na madžarski strani v naseljih Hrvatska Sidonja, Petrovo Selo, Donji Čatar, Gornji Čatar, Velika Narda, Bezok in Temerje. V Srednjem Gradišču so več ali manj še hrvaške vasi Unda, Prisika, Hrvatski Židanj in Plajgor. Sem spada tudi nekaj vasi kot so Umok, Vedešin in Kolnov, ki so zemljepisno na področju Polja, dočim so več ali manj hrvaške vasi na madžarski strani Severnega Gradiščanskega. Še Hrvatski Jandrof, Benjinja in Hrvatska Kemlja.

Koliko pa je gradiščanskih Hrvatov, ki žive na madžarskem delu Gradiščanskega? Podatkov ni in zaman bi jih iskali po statističnih ustanovah na Madžarskem. Vendar je glasilo gradiščanskih Hrvatov «Hrvatske Novine», ki izhajajo v Željeznem na avstrijskem Gradiščanskem, prav to... toda dejstvo je, in ga nihče ne more oporekati, da je meja leta 1921 odcepila od nas gradiščanskih Hrvatov tudi Slovencev okoli 20.000

Od kod ti podatki?

Za vse vasi in naselja ne bomo našli točnih podatkov, zato pa so značilni podatki za nekatere kraje. Stiri hrvaške vasi in sicer Hrvatski Janjevci, Cunovo, Bizonja in Hrvatska Kemlja so po štetju iz leta 1920 štela skupno 3876 prebivalcev, od katerih je bilo 72,9 odst. ali 2741 Hrvatov, 13,2 odst. ali 495 Nemcev in 13,9 odst. ali 615 Madžarov. Samo za nekatere se razume, da so ti podatki bili prikrojeni po željah krajevnih oblastnikov, ki so bile v rokah Madžarov in da so bolj malo upoštevali dejanskemu stanju. Prav tako prikrojenem štetju iz leta 1880 so v teh štirih vaseh, ki so štela 3627 prebivalcev, našteli 2746 Hrvatov, kar je 75,6 odst. vseh prebivalcev, dočim je bilo tedaj Madžarov komaj 6.6 odst., Nemcev pa 16.6 odst. (Sicer je Hrvatski Jandrof, z nekaj hrvaško vasjo Rosvar leta 1946 prišel pod češko oblast.)

Sopronjska županija šteje 9 občin, v katerih so leta 1920 gradiščanski Hrvati imeli vedno. Te občine so Koljnov, Unda, Prisika, Židan in Plajgor. Leta 1920 je v teh občinah živelo skupno 4812 prebivalcev, od katerih je bilo 89.2 odst. ali 4.284 Hrvatov, 8.6 odst. ali 414 Madžarov in 2.2 odst. ali 104 Nemci. 40 let prej pa so v istih vaseh našteli kar 92.1 odst. Hrvatov in komaj 4.9 odst. Madžarov. Tedaj so bile te vasi vse med seboj povezane, ker je bil ves kraj naseljen s Hrvati, dočim je sedaj Koljnov ločen od hrvatskega jezikovnega otoka. Prav tako je z Undo, dočim Prisika, Židan in Plajgov tvorijo še enotno jezikovno skupino.

Nadaljnji podatki: Leta 1920 so v Umoku našteli 211 Hrvatov, 290 Madžarov in 11 Nemcev. Zanimivo pa je, da leta 1880, ni bilo pri podobnem štetju v Umoku niti enega Hrvata. Podobno je bilo v Vedešinu, kjer so 1920 našteli 7 Hrvatov, 5 Nemcev in 520 Madžarov, 10 let pozneje pa je v isti vasi živelo kar 432 Hrvatov ob 92 Madžarih in 16 Nemcih. Leta 1930 so madžarske oblasti naštele v Vedešinu le 10 Hrvatov, podatki neke domače «privatne» ankete pa govore za isto leto kar o 501 Hrvatu.

Na področju Dolnjega Gradiščanskega in sicer v tedanji županiji Željezno je bilo leta 1920 sedem hrvaških občin in sicer v Mali Nardi, Veliki Nardi, Gornjem Čatoru, Dolnjem Čatoru, Hrvatski Sici in Petrovem Selu. Leta 1920 so tu našteli v celoti 4158 prebivalcev, od katerih je bilo 3445 ali 82.3 odst. Hrvatov, 86 ali 2.1 odst. Nemcev in 654 ali 15.6 Madžarov. Po podatkih iz leta 1930 pa so v Mali Nardi uradno našteli 193, privatno pa leta 1940 234 Hrvatov, v Dolnjem in Gornjem Čataru pa uradno 571, privatno 893 Hrvatov, v Hrvatski Sici pa 374, oziroma 327 in v Petrovem Selu 1251, oziroma 1398 Hrvatov.

Gornji podatki so, kot vidimo hudo labilni. Vzrokov za to je več. Morda pa nam bodo podatki za Božok najbolje pojasnili to «labilnost». Leta 1920 so v Božoku našteli 721 prebivalcev, od katerih sta bila le 2 Hrvata, 6 Nemcev in 713 Madžarov. Pri štetju leta 1880 pa je bilo v istem kraju le 202 Madžara, 53 Nemcev in 424 prebivalcev «druge narodnosti», torej Hrvatov, ki jih kot Hrvatov niso hoteli priznati.

Kaj pa danes? Kot smo že rekli podatkov, mislimo točnih podatkov ni, vendar beremo v «Hrvatskih novinah», ki izhajajo v Željeznem na Gradiščanskem tudi to, da «... smo v kraju okoli Ustice izgubili celo hrvaško skupino. Tu leži Hrvatska Nadalja, kjer leta 1920 ni bilo niti enega Hrvata, leta 1880 je bil eden, leta 1890 pa je bilo kar 75.6 odst. Hrvatov. V Gornjem Bereku je bilo leta 1920 šest Hrvatov, leta 1890 pa so Hrvati predstavljali 68.8 odst. prebivalcev. V vasi Hrostin je bilo 1920 le 2.6 odst. Hrvatov, 30 let pa kar 35.3 odst. prebivalstva. V Velikem Kukedu leta 1880 ni bilo niti enega Hrvata, deset let pozneje pa kar 48,4 odst. prebivalstva».

Gornji citat smo iz glasila gradiščanskih Hrvatov, navedli zato, da bi prikazali, kako negotovi so uradni podatki, ki pa vendarle dokazujejo, da živi tod narodna manjšina hrvatskega porekla, ki se že stoletja upira asimilaciji tako na madžarski kot na avstrijski strani.

Milijarde in tudi... sreča

Znana ameriška bogatašinja Gamble Benedict, ki je lani zbežala od doma s šoferjem romunskega porekla Andrejem Porombeanujem, zaradi česar se je o njeni «pustolovščini» zelo veliko pisalo, je pred dvema dnevoma postala srečna mati. V porodnišnici v New Jerseyu je povila sina, ki se je rodil 4 dni pred obletnico njune razburljive poroke

V Zahodni Nemčiji niso hoteli objaviti zapiskov «nove Ane Frank»

Sedem dnevnikov Klausa Seckela židovskega otroka iz nacističnega pekla

Kako je učitelj Heinz Wilde rešil zapuščino otroka, ki je končal svoje življenje kot milijoni drugih v Auschwitzu

Pred dnevi so na Nizozemskem objavili zapiske malega Žida, ki je umrl v taborišču v Auschwitzu. Do objave je prišlo po prizadevanju učitelja Heintza Wilda, ki v lastni državi ni mogel najti založnika. «Za take stvari v Zapadni Nemčiji trenutno ni zanimanja», so ga odbijali v predsobah raznih založniških družb. «Morda po volitvah», so mu zaupno svetovali. Toda Wild ni hotel čakati. Poskušal je na Nizozemskem in uspel. Tako je založniško podjetje Van Gorcum objavilo sedem dnevnikov avtorja, katerega domovina ni hotela priznati. Avtor je mrter. Umrl je pred 17 leti.

«Izogibajte se tega», so govorili učitelju. «To vendar nima nobene literarne vrednosti». Pisani v nespretnem, revnem in ne vedno gramatikalno čistem jeziku otroka, ki je takrat, ko je odšel na pot brez povratka, imel 15 let, zapiski Klausa Seckela res niso roman, so pa dokument določene dobe. Današnji vrstniki malega Klausa se gotovo ne bi mogli iz njih učiti literature in niti gramatike nemškega jezika, zato pa toliko bolj nemške zgodovine. Zdi se, da so prav to hoteli preprečiti nemški založniki.

«To je zapuščina malega veselega otroka, katerega so ubili neljudje samo zato, ker je bil Žid», piše «Frankfurter Rundschau». Ostali zapadnonemški listi niso o dnevnikih Klausa Seckela prinesli ničesar. Snov je tudi za njih očitno nezanimiva. Pred časom so nekateri od njih proglasili za «dolgočasnega» tudi «Dnevnik Ane Frank». Ano in Klausa veže, čeprav se nista nikoli poznala, skupna domovina, ki ju na ta ali drugi način ne priznava, domovina skupne emigracije (Nizozemska) in skupna usoda, smrt v taborišču. Ana Frank je bila iz Nizozemske odpeljana v taborišče Belsen-Belsen, Klaus Seckel pa v taborišče Auschwitz.

Mali Seckel bi ostal pozabljen kot milijon njegovih brezimnih sotrpinov, da ni bilo učitelja Heinza Wilda. Wild je do leta 1933 učiteljeval v neki vasi v Tueringiji, ko pa je Hitler prišel na oblast, se je umaknil na Nizozemsko, kjer so v mestu Eerde pri Ommenu angleški, nizozemski in nemški kvekerji v baročnem dvorcu Eerde pravkar ustanovili šolo za otroke «nearijcev» in politično preganjanih staršev. Na šoli, ki jo je obiskovalo nekaj sto otrok iz raznih po nacistih ogroženih državah Evrope, je postal mladi Wild eden od prvih učiteljev.

Nekaj let kasneje je spoznal Klausa Seckela, osemletnega dečka, katerega so starši leta 1937 poslali iz Berlina v nekoliko varnejšo Nizozemsko. «Bil je neverjetno plašen in zaprt», se spominja Wild, «toda v Eerdeju je hitro našel prijatelje». Kmalu po svojem prihodu 4. aprila je Klaus začel pisati dnevnik. Ne sicer povsem prostovoljno: pobudo mu je dal učitelj Wild. To je spadalo v njegov učni program.

Toda Klaus Seckel je sklenil, da bo nadaljeval s pisanjem dnevnika tudi ko to ni več spadalo v učni program in zaradi tega ni bilo več obvezno. Tako je 5. aprila 1940 zapisal: «Pisal bom verjetno dnevnik tudi pri uri nemškega jezika, ko ne bo več potrebno». Takrat še ni vedel, da je med poletnimi počitnicami leta 1939 zadnjikrat videl svoje starše. Nemčija je stopila v vojno in okupirala Nizozemsko. Klaus tega ne omenja v dnevniku, vidi pa se, da je začel postajati odrasel in to ne samo po letih. O tem govorijo tudi nekatere njegove beležke.

V začetku skromni poskusi, polni pravopisnih napak, se dnevniki Klausa Seckela postopno spreminjajo v dokument, pomemben ne samo po tem, kar je v njih zapisano, temveč tudi po onem, kar je hote ali nehote zamolčano. Medtem se je tudi v dvorcu Eerde marsikaj spremenilo. Na zahtevo nemških okupatorjev so otroke «političnih» oddvojili od «nearijcev». 12-letni deček, katerega starši so medtem verjetno že izgubili življenje v koncentracijskem taborišču, je začel 13. oktobra svoj peti dnevnik. V njem piše takole:

«24. oktobra 1941. Zvečer je Ernst B. pripovedoval, da vse Žide iz Nemčije odvažajo na Vzhod. Upam, da to ni res». Naslednja beležka se glasi: «4. novembra 1941. Prvič sem kadil. Samo nekaj dimov ene cigarete, grozno, vse sem pogoltnil in sploh mi ni prijalo.» Takoj za tem lakonični stavek: «Kadar se pokažemo v javnosti moramo nositi rumeno zvezdo». Medtem je tudi krog Klausovih prijateljev postajal redno manjši. Tudi učiteljev je bilo manj. Nekatere so mobilizirali, druge aretirali, tretje poslali nazaj v Nemčijo.

Leto dni kasneje aprila 1942, je imel Klaus že 13 let, toda v nekaterih stvareh razmišlja, kot da mu jih je 33. V tem času je začel šesto beležnico za svoj dnevnik in doživel je težak udarec. Njegov najboljši prijatelj Harold se je moral vrniti v Nemčijo, kjer je bil, čeprav samo nekaj let starejši, mobiliziran. Harold je kasneje padel na vzhodni fronti. Toda Klaus za to ni zvedel. Drugi njegov prijatelj Robert je skušal pobegniti a so ga ulovili in odvedli v taborišče. Preživel je v Buchenwaldu.

Sedmi, zadnji in najvažnejši dnevnik, je začel Klaus Seckel pisati 13. decembra 1942. Otrok, ki pa že ni bil več otrok, je še vedno upal, da bo ponovno videl svoje starše in občutil toploto lastnega doma. 20. marca 1943 je zapisal: «Ali bom še videl mamo in očeta, že tri in pol leta in koliko še?» Potem navaja neki pobožni verz, katerega mu je — kot pravi — «poslala mamica», in zapisal: «Sel sem iz hiše daleč od ljudi v naravo in sedel na klop. Skoraj bi jokal...» V aprilu je bila šola v Eerdeju razpuščena.

«Malo časa», je zapisal Klaus Seckel 7. aprila 1943. To je zadnja beležka v zadnjem, sedmem dnevniku. Tri dni kasneje so nacisti razpustili šolo in preostale otroke odpravili v taborišče Vught na Nizozemskem. Med njimi je bil tudi Klaus Seckel. Dnevnikov ni vzel s seboj. V prazni omari njegove zapuščene sobe jih je slučajno našel učitelj Wild, ko je pregledoval izpraznjeni dvorec. Vzel jih je in shranil v težkih letih vojne, skrivanja, ilegale in nacističnega terorja. Danes je ravnatelj neke šole v Frankfurtu.

* * *

Usoda avtorja je znana. Vsaj delno. Mednarodni komite Rdečega križa v Arolsenu pravi:

«Seckel Klaus je bil odpeljan neznanega dne v taborišče Westerborg. 4. 9. 1944 je bil deportiran v Theresienstadt in od tam 15. 10. 1944 s transportom «E.R.» v Avschwitz. Nadaljnjih podatkov ni».

Znana je tudi usoda dnevnika. Učitelj, ki zanj ni mogel najti založnika v lastni državi, ga je objavil v Nizozemski — domovini Ane Frank in poslednjem svobodnem pribežališču Klausa Seckela. Pač pa so skoraj istočasno v Zavadni Nemčiji objavili zapiske iz dnevnika, ki ga je v letih 1925 in 1926 vodil Joseph Goebbels.

Z. B.

PREJELI SMO

Buecher und Zeitschriften Italiens. Monatliche Buecherrundschau. N. 9. Jahrgag III. September 1960. Ministerpraesidium. Rom

Svetovni popis jezikov harvardskega lingvista Muellerja

Na svetu je v rabi 2896 jezikov toda mnogi med njimi izumirajo

Največ jezikov na najmanjšem področju govorijo na Novi Gvineji - Najbolj razširjen jezik je kitajski, nato pa angleški, najstarejši pa je sumeranski (nad 6000 let)

Na harvadski univerzi so pravkar zaključili popis jezikov na svetu. Iz objavljenih podatkov je razvidno, da je danes na svetu v rabi «točno» 2896 različnih jezikov in nešteto dialektov.

Ta popis, imenovan tudi «operacija babilonski stolp» je trajal tri leta, zanj pa je veljal kriterij, da mora biti jezik, ki naj pride v ta univerzalni popis, še danes v rabi, ne glede na to, koliko ljudi ga govori.

Ameriški lingvist nemškega porekla dr. Siegfried Müller, ki je sedaj profesor primerjalne lingvistike na harvardski univerzi, je ugotovil, da je bil popis svetovnih jezikov, ki ga je pred nekaj leti izvedla organizacija UNESCO, pomanjkljiv, saj je dognal kar sto jezikov manj.

Podatki iz tega popisa so zelo zanimivi. Ce bi vas na primer kdo vprašal, na katerem delu sveta se govori največ jezikov na relativno najmanjšem področju, bi prav gotovo odgovorili: «V Evropi seveda!». Toda odgovor bi ne bil točen. V Evropi je sicer v rabi okrog 160 jezikov, toda Evropa je znatno večja od notranjosti otoka Nove Gvineje, kjer se na še dokaj neraziskanem področju govori okrog 170 jezikov. Tam ima pravzaprav vsako pleme, skoraj vsaka vas, svoj lastni jezik. Novogvinejski domačini se že stoletja bojujejo «vsak proti vsakemu», tako da ustnih in drugih stikov med njimi praktično ni, toliko bolj, ker gre za hribovito področje, zaraslo z neprehodno džunglo.

V katerem jeziku govorijo v Avstraliji? V prvi vrsti seveda v angleškem, toda avstralski domačini govorijo v več kot sta med seboj različnih jezikih. V Afriki jih je po tem najnovejšem popisu nad 750, vendar pa je tudi to malenkost v primerjavi s številom jezikov, ki se jih poslužujejo Indijanci Severne in Južne Amerike. Njihovo število presega 1200. Povedati pa je treba, da tudi sam Müller ne verjame v končno veljavnost tega in novogvinejskega števila jezikov, ko opozarja, da so v njegov popis prišli samo tisti jeziki, za katere se točno ve, da obstajajo, torej samo jeziki plemen, ki so že prišla v stik s civilizacijo ali pa bila vsaj odkrita. Povsem gotovo pa je, poudarja Müller, da obstajajo tako v Novi Gvineji kot v notranjosti Brazilije plemena, za katera se sploh ne ve, da obstajajo, kaj šele da bi poznali njihove jezike.

Mnogih od teh jezikov se poslužuje samo nekaj tisoč in celo samo nekaj sto ljudi, in mnogi tudi izumirajo kakor izumirajo tisti, ki se jih poslužujejo. Vendar pa to ne velja za vse jezike. V Afriki in Južni Ameriki so jeziki, za katere povprečno izobražen Evropejec ni nikoli slišal, čeprav gre za jezike, katerih se poslužuje tudi nekaj milijonov ljudi. Če niste strokovnjaki prav gotovo niste nikoli slišali za jezik, ki se imenuje Quicha, čeprav ga danes govori okrog 4 milijone ljudi. To je jezik, v katerem so govorili Inki, nekdanji gospodarji velikih področij Južne Amerike in graditelji ene največjih starih civilizacij. Ta jezik se je v najčistejši obliki ohranil do danes, čeprav je bilo carstvo Inkov zrušeno v prah in pepel že pred več kot 400 leti. Mimogrede rečeno, v tem jeziku poje nekatere svoje pesmi slovita Yma Sumac, ki je lani gostovala v Italiji in Jugoslaviji.

V kakšnem jeziku govorijo v Nigeriji? V jeziku ki se imenuje Hausa. Tudi to je jezik, za katerega verjetno še niste slišali, pa čeprav ga govori okrog 14 milijonov ljudi. V jeziku Swahili govori danes v Vzhodni Afriki okrog 10 milijonov ljudi.

Od vseh popisanih 2896 jezikov na svetu, jih gotovo okrog 2000 govore samo zelo male etnične skupine po nekaj tisoč, ali celo nekaj sto ljudi. Civilizacija ne uničuje (etnično in tu in tam tudi fizično) samo te skupine, pač pa z njimi izumirajo tudi njihovi jeziki s tempom, ki je tako hiter, da najresneje zaskrblja lingviste in jih sili v srdito tekmo s časom, v kateri si prizadevajo, da bi te jezike zapisali ali vsaj posneli na magnetofonske trake, preden izumrejo.

Koliko je tako imenovanih «velikih jezikov», takih, ki se jih poslužuje več kot milijon ljudi? Od vseh 2896, kolikor jih zajema Müllerjev popis, je takih jezikov samo sto. Takih jezikov pa, ki jih govori več kot 50 milijonov ljudi, je danes samo 13. To je v prvi vrsti kitajski jezik, katerega vključno z dialekti uporablja 600 milijonov ljudi. Med vsemi dialekti je najmočnejši kitajsko-mandarinski, v katerem govori okrog 400 milijonov ljudi. Angleški jezik govori danes, oziroma je materinski jezik, za okrog 300 milijonov ljudi. Angleščina je obenem tudi geografsko najbolj razširjen jezik. V hindustanskem jeziku govori okrog 200 milijonov ljudi, ruščine kot materinskega jezika, pa se poslužuje okrog 130 milijonov ljudi, čeprav ga uporablja vse prebivalstvo Sovjetske zveze, to je nekaj več kot 200 milijonov ljudi. V španščini govorijo Španci sami povrhu pa še mnoge dežele Latinske Amerike in Filipini, skupno okrog 160 milijonov ljudi. Nemško, japonsko in indonezijsko govori povprečno 100 milijonov prebivalcev sveta, francosko in portugalsko pa nad 75 milijonov.

Več kot polovica prebivalcev sveta govori v jezikih, ki imajo skupen izvor: tako imenovano indoevropsko skupino jezikov govori namreč milijarda 300 milijonov ljudi.

Toda indoevropska skupina je samo ena od mnogih jezikovnih skupin. V Afriki obstajajo tri velike skupine: bantu, sudansko-gvinejska in hotentotsko-bušmanska. Potem so še eskimsko-aleutska, uralsko-altajska (finski, estonski, madžarski, laponski, turški, mongolski in kitajski-mandžu jezik), tibetansko-kitajska, japonsko-korejska, dravidska, malajsko-polinezijska in druge

Najstarejši med jeziki je prav gotovo sumeranski, katerega so govorili že pred 6 tisoč leti, verjetno pa še prej. Od obstoječih jezikov so najstarejši kitajski (okrog 4000 let), sanskrt (oče vseh indoevropskih jezikov), grški (okrog 3000 let) in latinski (okrog 2700 let).

Ob otvoritvi Cernigojeve razstave v baru Moncenisio so se zbrali tržaški slikarji obeh narodnosti. Od leve proti desni: Romolo Bertini, Cernigoj, Hlavaty, Ukmar (samouk) in Milko Bambič

RADIO TELEVIZIJA

Sreda, 5. aprila 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Dobro zabavo vam želijo Mueller, Baselli, duo «Morgen-Mellier»; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Slovenščina za Slovence; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: O glasbi in glasbenikih v anekdotah; 19.00: Zdravstvena oddaja; 19.20: Glasbeni kaleidoskop; 20.00: Sport; 20.30: «Avtor tromesečja: Italo Svevo: «Tat v hiši», drama v štirih dejanjih; nato Melodije v polmraku; 22.30: Vivaldi: Koncert v G-duru; 23.00: Motivi Buddyja Bregmana.

Trst

12.25: «Tretja stran»; 14.20: Prijatelj cvetlic; 14.30: Giuseppe Verdi: «Simon Boccanegra»; 14.55: Pesmi brez besed; 15.25: Italijanski arhiv redkih skladb.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 7.45: Tečaj italijanščine; 8.00: Prenos RL; 12.00: Od melodije do melodije; 12.45: Program pesmi; 13.15: Naša žena; 13.40: Mali ansambli; 14.00: Narodne pesmi in plesi; 14.30: Kulturni obzornik; 14.40: Parada plošč; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Ženski oktet iz Tolmina 16.00: Otroški kotiček; 16.30: Simfonični koncert; 17.40: Pevski program; 18.00: Prenos RL; 19.00: Poje Franco Franchi; 19.30: Prenos RL; 22.15: Enrique Villegas pri klavirju; 22.35: Pojoč v noč; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.30: Dopoldanski koncert; 11.00: Radijska šola; 11.30: Nastopata Jackie Gleason in Eydie Gorme; 12.20: Glasbeni album; 13.30: Glasba mladih; 15.15: Poje Alma Danieli; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Program za najmlajše; 17.20: Lepe strani romantičnih oper; 18.15: Radijski odvetnik; 18.30: Enotni razred; 19.30: Pregled upodabljajoče umetnosti; 20.00: Glasba iz filmov in revij; 21.00: Sestanek petih; 21.45: Wagner: «Walkirja»

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Vesel program; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.50: Discobolo; 14.00: Naši pevci; 15.15: Koncert v miniaturi; 16.00: Program ob štirih; 17.30: Varietejski program; 18.35: Italijanske ljudske popevke; 20.30: Nastopata Valeria Valeri in Gianricco Tedeschi; 21.45: Koncerti drugega programa.

III. program

17.00: Skladbe G. F. Malipiera in G. Petrassija; 18.30: Ital. periodični tisk; 18.55: Skladbe O. Messiaena in P. Bouleza; 20.00: Vsakovečerni koncert: Beethoven, Mendelssohn; 21.30: Trodejanka Thomasa Stearnsa Elliota: «Veliki državnik».

Slovenija

8.05: Mladi talenti Srednje glasbene šole; 8.30: Dve orkestralni rapsodiji; 9.00: Jezikovni pogovori; 9.15: To je vaša melodija; 10.15: Odlomki iz opere Turandot; 11.00: Sovjetska in romunska zabavna glasba; 11.30: Za cicibane; 12.00: Dalmatinske narodne pesmi; 12.15: Kmetijski nasveti; Važnost škropljenja v sadovnjakih; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.30: Majhna revija naših instrumentalnih solistov; 14.05: Radijska šola; 14.35: Orgle in orglice; 14.40: Ples kralja Matjaža; 15.45: Radijska univerza; 16.00: Koncert po željah; 17.15: Sestanek v sredo; 17.30: Lepe melodije; 17.45: Jazz na koncertnem odru; 18.00: Kulturna kronika; 18.20: Od Gallusa do Hindemitha; 18.45: Z lokom po strunah; 20.00: Nikolaj Rimski-Korsakov: Snegurečka; 22.15: Mladim plesalcem; 22.50: Literarni nokturno; 23.05: Iz modernega glasbenega sveta.

Ital. televizija

13.00: TV šola; 17.00: TV za najmlajše; 18.00: TV dnevnik; 18.15: TV pošta; 18.40: TV igra: Oliver Goldschmidt: «Wakefieldski župnik»; 19.50: Sodobna umetnost v italijanskih zasebnih zbirkah; 20.15: Made in Italy; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Enodejanka: «Podoba ženske»; 22.10: Znanost in umetnost; 22.30: Potovanje po Italiji; 23.00: TV dnevnik.

Jug. televizija

Zagreb 18.00: Pionirski mozaik — oddaja za otroke. Beograd 18.45: Ljudje pri delu — serijski film; 19.00: Čas, ljudje in dogodki — informativna oddaja; 20.00: TV dnevnik; 20.15: Dokumentarni film; 20.30: Sest svečanih vabil «Točno opolnoči». Zagreb 21.30: Portreti in srečanja: Vladimir Nazor, pribl. 22.00: Sahovski komentar.

TEHNIKA • ZNANOST • ZANIMIVOSTI

Sateliti za telekomunikacije

NASA je objavila podrobnosti skupnega anglo - francosko - ameriškega načrta za izstrelitev poskusnih satelitov za telekomunikacije. Satelite bo dobavila NASA (ameriška uprava za vesoljska raziskovanja), poštno ministrstvo V. Britanije in francoski center za proučevanje telekomunikacij pa bosta dobavila zemeljske postaje v Evropi, ki bodo oddajale telefonske, telegrafske in televizijske znake s pomočjo satelitov, ki jih bodo izstrelili v letih 1962 in 1963. Program obsega dva načrta. Načrt «Relay» se bo prihodnje leto poslraveval satelitov, ki bodo krožili na nizki kvoti in ki bodo tehtali samo 45 kg. V teh satelitih bodo aparati za ugotavljanje poškodb, ki jih povzroča izžarevanje in okolje na njihove najvažnejše dele. Načrt «Rebound» pa predvideva izstrelitev večjega števila satelitov vrste «Echo» z eno samo nosilno raketo.

Vrtanje v notranjost zemeljske skorje na dnu morja

Ameriški znanstveniki, ki se ukvarjajo s pridobivanjem primerkov tal iz globoke notranjost zemeljske skorje, so to prvič dosegli z vrtanjem na morskem dnu. V ta namen so izdelali posebni čoln z vrtalom «Cuss 1» in z njegovo pomočjo izvlekli primerke okamenin iz dna Tihega oceana v globini 1000 m ob obali San Diega. Pri tem so vrtali v globino samo 100 m. To je bilo prvo vrtanje morskega dna v okviru znanega ameriškega načrta «Mohole», ki se imenuje tako po znanem hrvaškem geologu Mohorovičiču, ki je prvi postavil znanstveno teorijo o formacijah notranje strani zemeljske skorje, kjer se dogajajo procesi, ki odločajo o jakosti, smeri in pogostosti potresov. Z načrtom «Mohole» nameravajo Američani prodreti skozi zemeljsko skorjo do njenega notranjega ovoja. Zaradi tega pa bodo morali vrtati do globine najmanj 3500 m.

Rak — vendarle virusna okužba?

«Ni dvoma, da virusi povzročajo rakasta obolenja v človeškem organizmu», je te dni izjavil šef laboratorija za nalezljive bolezni angleškega državnega inštituta za zdravstvo v Bethesdiju. To je doslej najodločnejša potrditev predpostavke, da je rak virusna bolezen. Dr. R. Huebner je na nekem sestanku znanstvenikov obrazložil tezo, po kateri bi se zaradi tega morala bolezen raka (kakor tudi otrocje paralize) preprečiti s cepljenjem. Po predpostavki dr. Huebnerja virus raka v človeškem organizmu «spi» dokler ne nastopijo določene spremembe, ki jih povzroča delavnost hormonov, staranje ali pa dražilne kemikalije, zaradi česar se ustvarja možnost pojava obolenja. Dr. Huebner spominja, kako je bilo pri poskusih na miših in kokoših odkrito, da rak pri njih povzročajo virusi in da je ta živalska oblika raka zelo nalezljiva. Zaradi tega Huebner meni, da rak ne more biti nalezljiv samo pri miših, kokoših in živalih sploh, ampak da je logično nalezljiv tudi pri ljudeh.

Teleskop za opazovanje sončnih neviht

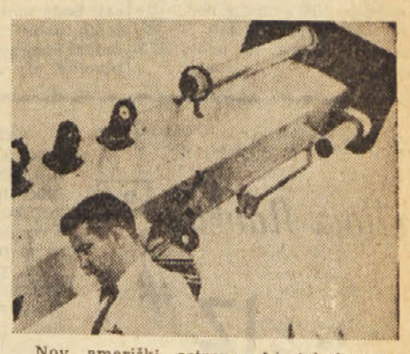

Nov ameriški astronomski teleskop za opazovanje in proučevanje sončnih neviht. Poleg naprave je astrofizik Moreton, ki je na nedavnem kongresu za sončno energijo v Rimu izpovedal, da so bili prvi posnetki nevihte izžarevanj na soncu napravljeni s filmsko kamero za žive filmske slikanice.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Pri delu boste naleteli na kako težavo, kar pa naj vas ne spravlja v zadrego. Bolj nerodno bo doma zaradi nerazumljive, toda hude napetosti.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Načrte boste izpeljali brez težav, toda le če se ne boste spuščali v pikolovstvo. Doma bo šlo vse prav zaradi popolnega soglasja.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) Novi uspehi, ki vam bodo pripomogli k utrditvi položaja in slovesa. V čustvenih zadevah izredno zadovoljstvo. Nakazuje se nova ljubezen.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Zvezde vam ne kažejo nič kaj dobrega, kljub temu ne obupujte. Z vztrajnostjo in podjetnostjo boste zmagali. Ne pričakujte pa večjih uspehov.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Prilagodite se razmeram, ker edino tako boste prišli do cilja. Priporočljivo bi bilo iti na pot. Obeta se vam vesel večer v prijetni družbi.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Nov dober in obetajoč predlog. Sprejmite ga, hkrati pa zavihajte rokave. Ne bo šlo vse gladko. Držite se raje nekoliko ob strani.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Med prijatelji nekaj ne bo prav. Bodite nekoliko previdni in posvetite čim več časa domačim, da bi ne prišlo do kake razpoke.

SKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Vsestransko zadovoljstvo zaradi uspelih poslovnih podvigov. S svojo velikodušnostjo boste ustvarili prijetno razpoloženje. Glavobol.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Ne vsiljujte svojih nasvetov in idej, pa čeprav bi bile najboljše. Nekoliko pesimistično boste razpoloženi, kar pa nima nobenega vzroka.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Za vsako delo je potreben čas, zato si ne pritite več del hkrati. Tudi manj iniciative, ko ste v družbi. Pazite na zdravje.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) V družbi boste prodrli. Možen uspeh tudi med novimi znanci. Krasno razumevanje z ljubljeno osebo. Vztrajajte na tej poti, ki je najprimernejša.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Predlagali vam bodo posel ali delo, ki ni za vas. Ne sprejmite ga, če se ne čutite dovolj močne. Sreča je pogosto oroleča. To velja tudi za ljubezen.

Goriško-beneški dnevnik

Tako praznujejo 100-letnico zedinjenja Italije

Surov napad vinjenega fašista na zavednega ben. Slovenca

Republikin iz Čedada dejansko napadel tov. Konta, predsednika prosv. društva «Ivan Trinko»

Italijani so praznovali v ponedeljek 27. marca stoletnico zedinjenja Italije na različne načine. Trije občinski uradniki iz Čedada so mislili, da je najbolj primerno praznovati in počastiti ta praznik s pretakanjem vina iz steklenice v želodec. S sladkim vincem so častili stoletnico «zedinjenja» v Silvanovi gostilni, v Sentjurju nad Čedadom. Okrog 21. ure je vstopil v to gostilno tudi tovariš Kont iz Ažle, predsednik prosvetnega društva «Ivan Trinko». V gostilni, kjer so pili omenjeni trije uradniki, je bil med najboljšimi častilci «zedinjenja» Sergio Sandrini, znan fašist in republikin iz starega mesta. Kadar je zagledal tovariša Konta, ga je začel takoj žaliti in napadati z že znanimi fašističnimi parolami kot so: «Izdajalec domovine, zločinec, prodan tujcu, pojdi v Jugoslavijo» in podobno.

Tovariš Kont mu je na kratko odgovoril, da se ne spušča v pogovor z vinjenimi ljudmi. To je Sandrinija tako razdražilo, da je popadel steklenico na mizi in hotel z njo udariti Konta po glavi. Prav gotovo bi mu bil razbil glavo, ako bi mu gostilničar s silo ne odvzel steklenice iz rok. Ko je tovariš Kont zapustil gostilno in stopil v avto, je Sandrini tekel za njim in hotel s silo vdreti v Kontov avto, da bi ga napadel. Ta dogodek je zelo razburil vse prisotne, ki tovariša Konta poznajo in spoštujejo kot poštenega človeka.

O tem dogodku smo slišali že razne komentarje. Nekateri ljudje se sprašujejo, kako je mogoče, da drži cedadski župan, senator Pelizzo, ki se proglaša za antifašista, v delikatni občinski službi zagrizenega fašista, napadalca poštenih in demokratičnih ljudi.

Tu bi želeli še mi dodati, kar smo že večkrat izjavili. Ne tovariš Kont ne noben član prosvetnega društva «I. Trinko» ni imel nikoli nič proti Italiji, zato nočemo biti preganjani kot neki «antitaliani». Smo pa proti nekaterim nedemokratičnim ljudem, ki kvarijo ugled Italije. Želimo, da bi bila Italija, to je država v kateri živimo in spoštujemo njene zakone ter ji plačujemo davke, čimbolj demokratična. Želimo takšno Italijo, ki bi znala spoštovati pravice narodnostnih manjšin, za katere se zaman borimo že toliko let. Želimo in zahtevamo, da nam ta Italija da, kar je že zapisano v njeni republiški ustavi. Končno želimo takšno Italijo, ki bi ne dovolila tistim ljudem, ki so jo že onečastili pred svetom in napravili človeštvu toliko gorja, da bi nas napadali in preganjali, ker se borimo za tiste pravice, ki so bile proglašene za svete, ko je bila premagana tista nečloveška sila, katere zvesti član je bil Sergio Sandrini.

IZIDOR PREDAN

—«»—

Prijave Vanoni

Davčni in uradi finančne intendance ta teden zopet redno poslujejo. Po tridnevni stavki prejšnjega tedna, je sedaj zopet naval s prijavami davku podvrženih dohodkov po zakonu Vanoni. Ker je za predložitev take prijave čas le še danes in jutri, naj prizadeti pohitijo, da ne pridejo prepozno in ne zapadejo plačilu kazni.

Da bi ne bilo nepotrebnih zamud, bodo uradi, ki sprejemajo take prijave odprti tudi v popoldanskih urah.

V soboto zaključna seja občinskega sveta v Števerjanu

Deževno vreme za praznike ni prineslo samo škodo

Občinska uprava v Steverjanu se pripravlja, da bo zaključila svoje poslovanje, ki bi moralo biti pravzaprav štiriletno, pa se je zaradi zavlačevanja pristojnih oblasti z razpisom občinskih volitev podaljšalo še za skoraj šest mesecev.

V soboto 8. aprila ob 20. uri se bo naš občinski svet sestal v občinski sejni dvorani še k zadnji svoji seji, ker bo potem vodil tekoče občinske posle izvršni odbor sam, z županom na čelu. Na tej seji bodo verjetno razpravljali še o zaključnem obračunu za lansko leto in govora bo seveda o štiriletnem preteklem poslovanju na splošno.

Prihodnji teden pa bodo vsi ukrepi več ali manj povezani s pripravo volitev, saj je župan glasom prefektovega odloka, ki je izšel že prejšnji teden, dolžan podvzeti vse tiste ukrepe, ki so v zvezi s pripravo in potekom volitev na področju občine.

Deževno vreme za oba praznika je marsikomu pokvarilo načrte za prve spomladanske izlete. Pri nas pa nismo dosti zabavljali čez vreme, ker je po drugi strani nekaj moče zelo blagodejno vplivalo na poljsko rast in sadje. Po dežju na Jožefovo, je torej tudi ta dobrodošel. Seveda pa bi ga bilo za sedaj kar dovolj in potrebovali bi nekaj tednov sonca in toplega vremena. Le na ta način lahko pričakujemo dobre letine, ki je glavna skrb in želja našega kmeta.

Za praznike so imele več prometa naše osmice, kjer se je iztočilo precej briške kapljice, ki je vkljub svoji dobroti šla drugače kaj težko v promet. Vse preveč gredo namreč v prodajo po gostilnah vina iz drugih krajev pod znamko naših vin, čeprav nimajo s temi nič skupnega. To vedo tudi Tržačani in zato radi prihajajo v osmice, ker so le tam gotovi, da bodo pili pristnega brica.

—«»—

Prijavljenim za mladinsko srečanje pri Kekcu

Prosvetno društvo «Naš prapor» iz Pevme in Oslavja, obvešča člane in prijatelje ki so se prijavili za izlet h Kekcu, da se izlet ni vršil na velikonočni ponedeljek zaradi slabega vremena. Izlet bo prihodnjo nedeljo 9. aprila. Udeleženci naj se zberejo pred hotelom «Sabotin» v Solkanu ob 14. uri. Vpisovanje še danes in jutri pri Nadji Sošol v Pevmi, pri Silvanu Primožiču na Oslavju in Jožetu Ceju v Gorici.

—«»—

Z avtobusom k operni predstavi v Trst

ZSPD iz Gorice organizira v sredo 12. t. m. avtobusni izlet v Trst z obiskom predstave komične opere «Sola za ženo» s katero gostuje v Avditoriju Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

Predstava je že sedaj predmet splošnega zanimanja v Trstu in zato se bo gotovo odzvalo tudi precejšnje število Goričanov. Ker se predstava začne ob 21. uri, bo odhod iz Gorice ob 19.30 izpred kavarne Bratuš; če bo dovolj udeležencev iz posameznih vasi, bo šel avtobus skozi Podgoro in Štandrež. Cena za vožnjo in vstopnino pa 800 lir. Vpisovanje v kavarni Bratuš in na ZSPD v Ul. Ascoli št. 1/I.

—«»—

Padec s kolesa

Včeraj okrog 15,15 se je 8-letni učenec Michelangelo Morgia, ki stanuje v Ul. Ortigara št. 3, vozil s svojim kolesom blizu svojega doma. Izgubil je ravnotežje in padel na tla s kolesom. Z rešilnim avtom, Zelenega križa so ga odpeljali v mestno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili zlom leve roke. Pridržali so ga na zdravljenju za 25 dni.

SAH

SARAJEVO, 4. — Češkoslovaški velemojster Pachman je danes po končanih prekinjenih partijah zavzel prvo mesto na mednarodnem šahovskem turnirju v Sarajevu. Pachman vodi s 6 in pol točke pred Gligoričem in Matulovičem, ki jih imata 6. Rezultati prekinjenih partij: Milić-Gligorić remi, Sofrevski-Puc 1:0, Pachman-Damjanović 1:0, Kozomara-Smajlbegović 0:1, Bogdanović-Sofrevski 1:0.

Po izjavi pokrajinskega živinozdravnika

Nevarnost slinavke na Goriškem je praktično že odstranjena

V videmski pokrajini še 25 občin v okuženem področju, med njimi tudi del Kanalske doline

Odkar je zopet odprta meja smo na Goriškem nekako pozabili na slinavko in parkljevko, zlasti tisti, ki z njo niso imeli direktnega opravka. Vendar pa vsa zadeva še ni popolnoma zaključena.

Pokrajinski živinozdravnik dr. Germinetti nam je povedal, da je sicer vsaka nevarnost nadaljnjega širjenja te bolezni v naši pokrajini praktično izključena, vendar pa so še vedno nekateri hlevi v Gradiški, Spetru ob Soči in Skocjanu pod zaporo, ker v njih še ni zaključena inkubacijska doba bolezni. Vsekakor pa že od 19. marca dalje ni bilo nobenega novega primera obolenja med govejo živino in ker je bila ta vzdolž vsega obmejnega pasu cepljena, je sedaj praktično imunizirana.

Čeprav je torej zdravstveno stanje živine zadovoljivo, za kar gre zasluga tudi živinorejcem samim, ki so takoj podvzeli potrebne zaščitne ukrepe in se točno držali tudi navodil in predpisov, pa je še vedno v veljavi prepoved vseh živinskih sejmov v naši pokrajini in prevoz živine iz enega kraja v drugega brez predhodnega dovoljenja zdravstvenih organov.

Ta prepoved pa ostane še nekaj časa v veljavi predvsem zato, ker je slinavka še vedno precej razširjena po nekaterih krajih videmske pokrajine. Prav te dni je prejel pokrajinski živinozdravnik v Vidmu 10.000 obrokov cepiva proti slinavki, ki ga sedaj razdeljujejo brezplačno najbolj izpostavljenim občinam.

Takih občin je v sosednji pokrajini 25 in med njimi tudi Humin ter Ponteba in Trbiž v Kanalski dolini. Župani teh občin, če tega še niso storili, naj takoj pošljejo pokrajinskemu živinozdravniku naročilo potrebne količine, ki pa mora odgovarjati dejanskim potrebam, ker bodo odveč naročeno cepivo zadolžili prizadeti občinski upravi. Ker se bo že konec tega meseca začela poletna paša na planinskih travnikih, ki jih imajo v videmski pokrajini še precej, bodo morali živino z okuženih področij cepiti vsaj 21 dni preden jo bodo odgnali v planine, da ne bi prišlo do novih okuženj in širjenja bolezni. To velja seveda tudi za Kanalsko dolino, kjer imajo tudi obsežne planinske pašnike.

—«»—

Po statističnih podatkih za november

Nove gradnje v Gorici

Pred kratkim je izšel Vestnik goriške občine za mesec november 1960, ki prinaša med drugim tudi podatke o gradnji novih stanovanj in drugih objektov na področju te občine.

Iz teh podatkov je razvidno, da so v omenjenem mesecu zgradili štiri stanovanjske stavbe s 33 stanovanji in 129 sobami. Za razne gospodarske namene pa so bila zgrajena tudi štiri poslopja s 338 kub. metrov prostornine. Med novimi stanovanji jih je bilo največ štirisobnih in sicer 21, na drugem mestu pa so trisobna in sicer 8.

V gradnji ali načrtu pa so bile nadaljnje štiri stavbe z 8 stanovanji ter devet drugih zgradb za 6282 kub. metrov prostornine.

S tem v zvezi naj omenimo tudi podiranje starih stavb, ki se morajo umakniti novemu. Med take stavbe spada tudi bivša škofijska menza na koncu Ul. Mazzini, ki se je morala umakniti novi bencinski servisni postaji, ki bo v kratkem dograjena na dotičnem mestu.

Izdatki za vodovod v Plešivo

V soboto bo v Krminu občni zbor Agrarnega konzorcija

Upravni odbor krminske občine je na svoji zadnji seji pred dnevi odobril več izplačil upravnega značaja. Med drugim so odborniki odobrili 4.951.600 lir za podaljšanje občinskega vodovoda v Pradis, Plešivo in Ceglo. Ko bo to delo dokončno zaključeno, bodo tudi ti obmejni kraji imeli dobro pitno vodo, ki so je zelo potrebni, čeprav je v dolini pod njimi v teku izsuševalno delo.

V soboto 8. t. m. ob 18. uri bo občni zbor delegatov našega področja za občni zbor Agrarnega konzorcija v Gorici. Zborovanje se bo vršilo v dvorani občinskega sveta na županstvu. Od tej priliki bodo izvolili tudi nov upravni odbor, ki bo vodil posle prihodnja tri leta. Zato vlada za zborovanje precejšnje zanimanje.

—«»—

S SPD v Beneško Slovenijo

Na velikonočni ponedeljek je SPD iz Gorice organiziralo družinski avtobusni izlet v Beneško Slovenijo z obiskom znamenite Landarske jame. Udeležba je bila lepa in ob 13. uri je poln avtobus odpeljal izpred kavarne Bratuš in iz Podgore, od koder je bila večina udeležencev, dva pa sta se pridružila izletu celo z Vrha.

Čeprav je bilo že pri odhodu oblačno in negotovo vreme, pa je vendar do večera vzdržalo brez padavin in je izlet lepo uspel. Najprej so se ustavili v Čedadu, toliko da je avtobus zajel sapo, nato pa še v Tarčentu, kjer so imeli «šagro» in s tem v zvezi seveda ples na «brjarju». Od tu peš v Landar z ogledom jame ter povratek skozi Tarčent v Sent Péter, kjer so se izletniki dalj časa ustavili, da bi si privezali dušo. Tu je bil tudi improviziran srečolov, ki je vso družbo spravil v dobro voljo. Omenimo naj še, da so izletniki v gostilni v Landarju zapeli več naših pesmi, ki so zelo ugajale tudi domačinom.

Okrog 22. ure jih je avtobus zopet raztovoril v Gorici, potem ko je večina izrazila željo, da bi kaj kmalu zopet krenili na podoben izlet.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

v GORICI

CORSO. 17.15: «Pustolovski slepar», Tony Curtis, K. Malden; ameriški film.

VERDI. 17.15: «Resnica», B. Bardot in C. Vanel. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «Veliki diktator», C. Chaplin.

CENTRALE. 17.00: «Strela z jasnega», G. Cooper in B. Stanwick; ameriški film.

MODERNO. 17.00: «Breg strahu».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna Alesani, Ul. Carducci št. 12, tel. 22-68.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 17,8 stopinje nad ničlo ob 13. uri in najnižjo 10,8 stopinje nad ničlo ob 1.30. Vlage je bilo 75 odstotkov. Dežja je padlo 12,2 milimetra.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Od danes do 14. t. m. v prestolnici LR Kitajske

Igralci 31 držav na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu

Italija brez predstavnika - Jugoslavija v Pekingu s štirimi igralci

Elita namiznoteniških igralcev celega sveta začne danes tekmovati na svetovnem prvenstvu, ki bo trajalo do 14. t. m. Na 12 mizah pekinške palače športnih delavcev bodo najboljši loparji z vseh petih celin tekmovali v sedmih skupinah za naslov prvaka, ki ga branijo od Dortmunda dalje naslednji:

Ekipno moški: JAPONSKA; ekipno ženske: JAKONSKA; posamezniki: YUNG KUO-TUAN (Kitajska); posameznice - KIMIYO MASTUZAKI (Japonska); moške dvojice - ICHIRO OGIMURA - TEREUE MURAKANI (Japonska); ženske dvojice: TAEKO NAUBA - KAZUKA YAMAIZUMI (Japonska), mešane dvojice: FUJI EGUCHI - HIRO OGIMURA (Japonska).

Človek kar obstane bo čita zgolj orientalska imena in zastrmi pred premočjo sinov vzhajajočega sonca, ki v tej panogi znatno prekosijo vse predstavnike ostalih dežel. Marsikdo meni, da imajo Japonci kakšno skrivnost, ki jim omogoča tako izredne podvige. Posebno so tako mislili po njihovem prvem nastopu na svetovnem prvenstvu v Bombayu, kjer so gladko zasedli vsa prva mesta. Nekateri so ta uspeh pripisovali zgolj gobastim loparjem, vendar se je kmalu izkazalo, da ta tehnični pripomoček ni predstavljal vsega.

Pravi razlogi so prišli na dan, ko se je zvedelo kako so potekale priprave japonskih igralcev (do šest ur napornega treninga dnevno) in še posebno ko so uvideli kako je ta šport razvit na vseh otokih, ki tvorijo Mikadovo cesarstvo. Čitali smo tudi dokaj zanimivo vest, da je namizni tenis celo obvezni predmet na japonskih šolah. Po rezultatih sodeč je verjetno najbolj priljubljeni predmet.

Kitajci, ki sedaj goste nad 500 najboljših igralcev vseh držav, branijo samo en naslov. Ta pa prinaša največjo slavo in je največja nada in želja vsakega igralca. Domačini so izredno dobro pripravili vse, kar je potrebno, da bo prvenstvo potekalo v najboljšem redu. V dvorani, kjer je prostora za 15.000 gledalcev, je vse urejeno tako, da ne bo nihče v napoto drugemu in preskrbljeno je celo za akustično plat tako, da ne bo preveč hrupa, ki bi motil koncentracijo igralcev. Razen dvorane so seveda pripravili tudi svoje igralce. Yung Kuo-Tuan bo branil svoj naslov in po mnenju večine strokovnjakov uspešno. Tudi med ženskami imajo nekaj upanja na zmago. Njihova prvakinja Chin Chung-hui, nositeljica skupine, spada med glavne favorite za naslov prvakinje. Iz neznanih razlogov ne bo na pekinškem prvenstvu tretje azijske velesile: Južni Vietnam.

Pa poglejmo nekoliko evropske reprezentance. Italija, kjer namizni tenis še ni posebno razvit, ni poslala svojih predstavnikov na prvenstvo. Vzrokov je mnogo. Glavna sta nizka kvaliteta igralcev in resna kriza, v katero je zašla v obdobju, ko je novo vodstvo prevzelo krmilo italijanske zveze. Zaradi pomanjkanja sredstev je odpovedala svoje sodelovanje tudi Avstrija. Na pot v Peking se je podal samo večkratni prvak Karl Vegrath. Jugoslovani so se odpravili z letalom, na katerem so bile tudi reprezentance 12 evropskih dežel: Madžarske, Romunije, ČSSR, Poljske, Portugalske, Švedske, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Bolgarske, Danske, Anglije in Sovjetske zveze. Jugoslovanske barve bobo branili Vojislav Marković, Hrbud, Vogrinc in Slovenec Teran. Ekipo pa vodi Harangozo. Jugoslovani so šli na pot z upanjem na dober plasma. Resno so trenirali in vadili posebne udarce ter obrambo, s katero bi morali otežkočiti delo in igro zastopnikom Daljnega vzhoda.

Kaže, da ima tudi žreb svoj spomin in se kaj rado ponavlja. Se enkrat je Jugoslavija prišla v isto skupino z Japonsko in to ji seveda onemogoča vsakršni boljši plasma (če bi bilo to s sedanjimi igralci sploh mogoče). Mikadovi podaniki pa ne bodo edini resni nasprotniki jugoslovanske ekipe. V isti skupini so še Brazilija, Anglija, Sovjetska zveza, Singapur, Koreja, Kuba in Nova Zelandija.

Danes zjutraj bodo Jugoslovani nastopili proti Novi Zelandiji, popoldne pa proti Singapurju in ti dve srečanji bi morali prinesti prve zmage Markoviću in tovarišem. Severna Koreja in Sovjetska zveza nastopata prvič na svetovnem prvenstvu. Moč prve je povsem neznana, druga pa nima še dovolj izkušenj, da bi predstavljala za Harangozove igralce resno nevarnost. Tri oreh bosta Anglija in Brazilija. Angleži so že dvakrat premagali jugoslovansko reprezentanco, vendar so tudi pred njo že klonili na domačih tleh.

Ni nam znano, da bi Jugoslovani nastopili v zadnjih letih proti Brazilcem. Vemo pa, da je južnoameriško moštvo precej močno in šteje v svojih vrstah pravega prvaka. 15-letni Da Costa je že premagal Berczika, Foeldyja in Bubognyja in bo zato trn v peti jugoslovanski ekipi. Brez dvoma se bodo Jugoslovani potrudili, da obdrže dober glas, ki so si ga pridobili v tem zadnjem obdobju.

P-zio.

—«»—

JERUZALEM, 4. — Izraelska nogometna zveza je predlagala datum 31. oktobra za prvo srečanje z Italijo v okviru kvalifikacijskega turnirja za svetovni nogometni pokal. Povratna tekma bi morala biti novembra v Izraelu.

Evropsko prvenstvo v košarki

Madžarska, Italija, Francija in Belgija v finalni skupini

MULHOUSE, 4. — Ob koncu izločilnega turnirja za kvalifikacijo v končni del ženskega evropskega prvenstva v košarki je na prvem mestu madžarske vrstnice Madžarska s polnim številom točk in z najboljšim količnikom zadanih in prejetih košev.

Madžarska se je skupno z Italijo, ki je zasedla drugo mesto, s Francijo in Belgijo uvrstila med finaliste prvenstva, ki bo 1962. leta v Parizu.

Lestvica je naslednja:

1. Madžarska 10 točk, 297:212; 2. Italija 8, 258:198; 3. Francija 8, 238:236; 4. Belgija 8, 190:212; 5. Holandska 6, 220:267; 6. Avstrija 5, 187:268.

V tolažilnem turnirju je lestvica naslednja:

7. Nemčija 6 točk, 8. Grčija 5, 9. Svedska 4, 10. Skotska 3.

Diletantsko nogometno prvenstvo

V Miljah nepričakovano presenečenje tega kola

Nič novega na vrhu in dnu lestvic obeh skupin

Po rezultatih zadnjega kola diletantskega nogometnega prvenstva je v skupini B ostalo vse po starem. Nobenih sprememb ni bilo ne na vrhu ne na dnu. Saici, ki prevladuje v tej skupini, je moral napeti vse sile, da je zmagal v Turriacu in z neodločenim izidom, ki je morda zaigralo najlepšo tekmo v tej sezoni.

Nič čudnega, saj Svetoivančanom teče že voda v grlo in zato se morajo pač potruditi, če nočejo izpasti. Bolj uspešna je bila Sangiorgina, ki si je šla po zmago, pa čeprav pičlo, v Gradež.

Tržaški Cremcaffè je prišel do zmage, ko je nihče ni več pričakoval. Samo tri minute pred koncem se je Micheliniju posrečilo spraviti v mrežo nasprotnikov, miljskega Fortituda, zmagoviti gol. Do največjega presenečenja nedeljskega kola pa je prišlo v Miljah, kjer so domačini Muggesane podlegli živahnemu moštvu Trivignana. Izredno uspešen je bil tudi Terzo, medtem ko je morala enajstorica CRDA iz Tržiča, ki je igrala v ponedeljek deliti točki z gosti iz Cervignana.

***

Tudi v C skupini je bilo malo sprememb oziroma novosti na vrhu lestvice, medtem ko je bilo treba zabeležiti številne poraze moštev, ki životarijo na dnu in ki se borijo za obstoj.

Vodilni Romani se je posrečilo kljub gostovanju priti do važne točke. Ponziana, pa čeprav je igrala z nepopolno postavo, se je morala precej spotiti predno je prišla do prvega gola. Njen nasprotnik San Canciano je bil zelo trd oreh, a to samo v prvem delu igre. V drugem polčasu so Tržačani vendarle našli pravo pot do mreže in uspeh ni izostal.

Tudi Mossa, ki sledi kot senca Ponziani, je z uspehom zaključila zadnje kolo, ki ni bilo preveč ugodno za tržaška moštva. Samo igralcem Libertasa se je posrečilo zaključiti srečanje v Turriacu z neodločenim izidom, medtem ko sta morala Sant'Anna in Edera, ki je morala nastopati v Miljah, igrati brez treh izključenih igralcev, pustiti na tehtanju obe točki gostom.

Skupina B

IZIDI

*Saici-San Giovanni 1:0
*Cremcaffé-Fortitudo 2:1
Sangiorgina-*Gradese 1:0
Trivignano-*Muggesana 3:1
*Terzo-Rivignano 1:1
*Fiumicello-INA 1:1
CRDA-Cervignano 1:1

LESTVICA

Saici	22	14	7	1	40	20
Sangiorgina	22	14	4	4	55	19
Cremcaffé	22	13	4	5	35	17
Terzo	22	10	3	9	30	28
Fortitudo	21	9	4	8	31	23
INA	21	10	2	9	26	30
Trivignano	22	8	6	8	37	40
Cervignano	20	9	3	8	24	27
S. Giovanni	21	6	7	8	23	26
Muggesana	22	5	8	9	23	31
Aquileia	21	5	7	9	18	31
Fiumicello	21	5	6	10	17	31
Gradese	21	5	6	10	22	40
CRDA	21	5	5	11	24	31
Rivignano	21	3	6	12	18	29

Prihodnje tekme (9.4.1961)

Fortitudo-CRDA, INA-Muggesana, San Giovanni-Cremcaffé, Sangiorgina-Cervignano, Rivignano-Fiumicello, Terzo-Gradese, Trivignano-Aquileia.

Skupina C

IZIDI

*Turriaco-Libertas 1:1
*Pro-Romans-Sant'Anna 1:0
Pieris-*Cormonese 1:0
*Mariano-Romana 1:1
*Ponziana-S. Canciano 3:1
*Mossa-Torriana 4:1
Ronchi-Edera 2:0

LESTVICA

Romana	23	14	8	1	43	16
Ponziana	23	11	9	3	51	21
Mossa	22	12	5	5	31	21
Turriaco	23	8	12	3	42	26
Libertas	23	10	7	6	39	27
Ronchi	22	12	3	7	37	27
Pieris	22	9	8	5	33	20
Torriana	22	9	8	5	35	20
P. Romans	22	9	6	7	24	26
S.Canciano	22	7	6	9	29	30
Mariano	22	6	5	11	25	30
Cormonese	22	6	4	12	14	32
Edera	23	5	6	12	21	32
Sant'Anna	23	4	2	17	25	34
Amoco	22	1	2	19	15	38

Prihodnje tekme (9.4.1961)

Libertas-Ponziana, Romana-Amoco, Ronchi-Cormonese, Edera-Pro Patria, San Canciano-Mariano, Pieris-Mossa, Torriana-Sant'Anna.

Mednarodni mladinski nogometni turnir UEFA

Portugalska, Zahodna Nemčija Poljska in Španija v polfinalu

Italija premagala angleško reprezentanco s 3:2

LIZBONA, 4. — V nadaljevanju mladinskega mednarodnega nogometnega turnirja UEFA na Portugalskem je Italija premagala angleško reprezentanco s 3:2. V prvem polčasu pa so vodili Angleži z 2:1.

Zmagi sta zabeležili tudi Romunija in Španija, ki je po neodločenem prvem polčasu visoko odpravila Avstrijo.

Z zmago nad Francijo s 3:1 je Portugalska prišla do pokala «Ebe Schwart». Rezultati današnjih tekem so naslednji:

Italija - Anglija 3:2 (1:2)
Romunija - Belgija 1:0 (0:0)
Španija - Avstrija 6:1 (1:1)
Nemčija - Holandska 3:0 (0:0)

V polfinalnih tekmah se bosta srečali Portugalska in Španija ter Poljska in Nemčija. Prvi bodo igrali v četrtek popoldne v Lizboni, drugo srečanje pa bo istega dne popoldne v Portu.

—«»—

NOGOMET

Danes Inter-Lazio za italijanski pokal

MILAN, 4. — Komisar sodniške zveze je določil Angoneseja za sodnika srečanja med Interjem in Laziom, ki bo jutri v sredo v San Siru. Tekma bo veljala za četrto izločilno kolo turnirja za italijanski pokal.

ZA PRVENSTVO REZERV

Danes Triestina proti Pordenonu

Včeraj so igralci Triestine začeli s prvim tedenskim treningom za prihodnjo tekmo na tujem igrišču. Pripravljali so se tudi rezervni igralci, ki bodo danes zjutraj z avtobusom odpotovali v Pordenone, kjer jih čaka srečanje za prvenstvo rezervnih moštev.

Tržačani bodo verjetno nastopili v naslednji postavi: Luison; Bertoli, Simoni; Cossar, Marangon, Bizai; Reina, Rebizzi, Fogar, Cazzaniga, Colausig. Zelo verjetno bodo v drugem polčasu zaposlili tudi Restiva in Sauerja.

Vid je ves prepaden poskusil vstati, a je brezmočno omahnil vznak. Nace se je zdrznil ob spoznanju, da so Vidu pošle moči. V naglici se je ozrl okrog sebe in s pogledom iskal, kam bi se skrila. Kakih sto korakov na levi se je dvigalo razčlenjeno skalovje. Tja, je hipoma sklenil. Nato je vzdignil Vida na roke in ga odnesel k skalovju. Tu ga je položil na tla, in ko je s pogledom našel primeren zaklon, ga je spet vzdignil in ga po ozkem žlebu odvlekel navzgor. Ves omoten od upehanosti ga je položil za veliko skalo, nato pa je poklenil ter izza roba skale s pogledom poiskal Nemce. Šli so po stezi, ob njih pa je tekalo petero policijskih psov. Z grozo je zastrmel v te zveri. Zdaj se je njegov strah pred Nemci umaknil strahu pred psi. Če ju zavohajo... Tisti mah se je spomnil, da je ob vznožju skalovja pozabil Vidove škornje... Zdrznil se je. Če jih izsledijo psi...

«Ne pusti, da me dobijo...» je podzavestno izšepetal Vid.

«Ne boj se... saj ni nobene nevarnosti...» je šepnil Nace, ne da bi umaknil pogled od velike nevarnosti, ki jima je pretila.

Bolj kot Nemce, ki so šli naravnost po stezi, je Nace opazoval pse, ki so neprestano tekali vzdolž kolone ter vohljali po tleh in po zraku.

Nakrat se je velik volčjak oddaljil od kolone ter vohaje po tleh hitel proti skalovju. Izsledil je škornje in jih jel ovohavati. Nace je od groze zamižal, umaknil glavo za rob skale ter napeto čakal, kdaj bo pes zalajal in izdal njega in Vida, ki je na pol v nezavesti bledel o vodi.

Pes ni zalajal, pač pa je začel lesti po skalovju. Naceta je spreletela zona. Kaj naj stori? Če pusti, da pride pes do njega, ga bo napadel in izdal: če strelja nanj, bo izdal sam sebe. Kaj tedaj? V tem vročičnem razmišljanju se mu je porodila neka misel in ta misel je rodila majhno upanje v rešitev.

Naslednji hip se je stisnil k skali z namenom, da zgrabi psa in ga zadavi. V tem je videl edino rešitev iz tega sicer brezizhodnega položaja. Kleče za skalo je v grozljivem pričakovanju držal razkrečene prste, pripravljene, da jih zasadi psu v vrat.

Ko se je pes priplazil do Naceta, je kakor iznenaden za trenutek ostrmel vanj. Nace je izkoristil ta drobec časa in v bliskovitem zagonu popadel psa za vrat ter ga pričel krčevito stiskati. Toda pes se je mahoma znašel in se skušal s silovitim otresanjem glave osvoboditi Nacetovih prstov; vendar zaman. Tedaj se je vnel neizprosen boj na življenje in smrt med človekom in živaljo.

Nace je brž spoznal, da ne bo kos tej bojeviti zveri, izurjeni in izkušeni v samoobrambi in v napadanju žrtev gestapa. Bal se je, da bi se mu iztrgala iz rok ali da bi utegnila zalajati in s tem opozoriti nase pse in Nemce, ki so še vedno hodili po stezi, ne da bi niti slutili, kaj se dogaja v njihovi bližini.

Vtem je pes s kremplji razpraskal Nacetove roke, mu razparal bluzo in srajco, ga prasnil po čelu in ga skušal popasti za grlo. Nenadoma ga je šapnil po desnem uhlju in hip nato po nosu. Nace bi bil najraje na vse grlo kriknil od silnih bolečin, a je le pritajeno zastokal. Nakrat mu je pes s kremplji malone odtrgal desno lice ter mu ranil desno oko, koj zatem pa ga je ugriznil v levo lice. Spet je malo manjkalo, da ni vzkriknil in izpustil psa. Toda ob pomisli na tisto, kar bi sledilo, če bi storil to, je zadušil krik v sebi in zbral ostanke moči v poslednji poskus, da reši sebe in Vida, ki ni vedel, kaj se dogaja zraven njega. Tedaj je s podvojeno odločnostjo jel daviti pobesnelega psa. Le-ta se je še nekaj časa srdito otepal pogina, nato pa je pričel vidno omagovati. Zdaj se je Nace s poslednjimi silami vrgel na psa, mu pokleknil na zadnje noge ter ga s krvavečimi prsti bolj in bolj stiskal za goltanec, iz katerega je silila krvava pena. Pes je začel zavijati oči, medtem ko mu je iz zadrgnjenega sapnika uhajalo pojemajoče golčanje. Nazadnje je utihnil, zadrgetal je v onemoglem krču in obležal negiben, zadavljen.

Boj, ki je trajal nekaj strahotno dolgih minut, je bil končan. Ves oklan, razpraskan in krvav se je Nace onemoglo naslonil na skalo. Tedaj je začutil, da se ga polašča slabost. Zbal se je, da bi se onesvestil. Bil je namreč prepričan, da bodo Nemci vsak čas opazili odsotnost tega psa in da ga bodo začeli iskati s pomočjo ostalih psov. Prišli bodo do tu in... Ne, to se ne sme zgoditi, si je rekel in se ozrl na stezo. Nemcev ni bilo več. Tedaj je vstal, počasi, oprijemaje se skale, medtem ko mu je vse telo prešinjal vročičen drget. Obstal je oprt na skalo in za nekaj hipov se je vse pogreznilo v temo. Bolj nagonsko kot zavestno se je uprl tej temi in se skionil k nezavestnemu Vidu. Prijel ga je za podpazduhe in odvlekel k vznožju skalovja. Tu si ga je z neznanskim naporom naložil na pleča in opotekaje se krenil proti bližnji vasi.

Bilo je dva meseca kasneje. Nace se je vračal iz bolnišnice k svojim tovarišem. Toda preden se vrne tja, pojde obiskat mater, ki je ni videl več kot leto dni. Pred kratkim ji je pisal, da jo kmalu obišče, a ji ni povedal, da ji piše iz bolnišnice. Bolje je, da ji tega ne pove, si je mislil.

Pripešačil je v vas Lipo, kjer se je ta čas zadrževal neki odred. Na cesti je med drugimi srečal tudi enega od štabnih kurirjev.

«Zdravo, Kostja!»

Oni mu je oklevaje segel v ponudeno desnico in nazadnje rekel:

«Ti me poznaš, tovariš, ampak jaz tebe prav nič ne poznam.»

«Nace sem, Kostja, Nace.»

«Nace?! Kateri pa?»

«Nace z Vrha.»

«Ti da si Nace?!» je osupnil oné. «Ja kakšen pa si? Kaj se ti je pripetilo?... Bomba?.... Mina?...»

«Pes.»

«Pes?!... Kakšen pes?»

Nace mu je povedal zgodbo o psu in se poslovil.

Bil je ves zagrenjen od spoznanja, da ga nihče ne prepozna. Tako strašno je pokvarjen njegov obraz. Spremenil se je v nekakšno brezoblično gmoto. Usta podobni dvema velikima brazgotinama; nos je razcefran in zmaličen; od desnega uhlja je ostala le še polovica; čelo in brada sta polna raz; spodnja usnica je hudo iznakažena; desnega očesa nima več; na njegovem mestu zeva krvavordeča duplina.

Spet se je spomnil na boj s psom in na vse, kar je bilo v zvezi s tem. Spomnil se je, da se je z Vidom na plečih na pol živ privlekel do prve hiše, nato pa je omedlel. Ko je prišel k sebi, je ležal v neki partizanski bolnišnici. In zdaj se vrača od tam. A kakšen? — Vse to pa bi si prihranil, če bi takrat ne bil srečal Vida. Če bi bil sam, bi se z lahkoto izognil Nemcem ali pa bi jih sploh ne bil srečal. Toda potem ko je zaletel na Vida, ni mogel mimo tega, da ne bi storil zanj vse, kar je lahko storil. Toda če bi bil vedel, se ne bi žrtvoval zanj, zan